

דוח סיכום פעילות שנת 2025

		דבר המנכ"ל	04
		תקצירי החומים	06
		שמירת טבע	07
		קשרי ממשל ושותפות אזרחית	08
		חינוך	09
		דוברות	10
		משאבי אנוש	11
		שבילים	11
		נושאים עיקריים בהם עסקנו השנה	13
		מרחב צפון	14
		מרחב עין פית	14
		עמק הבכא - שמירת ערכי הטבע והמורשת בעמק	15
		הקמת תשתית לפעילות סביבתית בגולן ובגליל	16
		מרחב מרכז	16
		פארק השרון	16
		תחום הים	17
		ים עמוק	17
		דייג מכמורת	17
		מרחב הרי ירושלים וים המלח	18
		מורדות הרי ירושלים - הרחבת בית שמש	18
		עצירת קידום תשתיות פוגעניות בהרי ירושלים	18
		שיקום הירדן	19
		ים המלח	19
מרחב דרום	20		
זיהום ושיקום נחל שקמה	21		
שומרים על מרחבי דימונה	21		
פיקוח על חברת קצא"א	21		
כלל ארצי	22		
שבוע טבע עירוני	22		
התמודדות עם מגמות פוגעניות כלפי הסביבה והציבור	22		
הגנה על חיות הבר	23		
נחלים	23		
הכנון ושמירת טבע	24		
חוק ההסדרים	25		
מסדרונות אקולוגיים	25		
נזקי שטפונות וניהול נגר	25		
שמירה על הגולן	25		
שער השומרון - נחל רבה	25		
רכס לבן	26		
פינוי מפרץ חיפה	26		
צפון חריש	26		
מגורים בשטחי מרעה	26		
בינוי מרחב כפרי	27		
שימור ושיקום בתי גידול	27		
שיקום השטחים הפתוחים בצפון	28		
המגזר העסקי נרתם לשמירת טבע	29		
אקלים	30		
חוק האקלים	31		

לב אחד	47	צפרות	32
חוות נאות	47	רשת מרכזי צפרות	33
שיווק ודיגיטל	48	סקרים ניטור ומחקר	33
הישגים מרכזיים	49	שיקום בריכות דגים	34
גיוס ושימור חברים	49	אלופי הנדידה	35
אתר	49	מצלמות אונליין	35
קמפיינים	50	אירועי צפרות נוספים	35
סושיאל ומיתוג	50	היירות	36
		בתי ספר שדה	37
		קבוצות – ארץ אהבתי	38
		מעורבות קהילתית	38
		בקתות שבילים	39
		חינוך	40
		הכשרה מקצועית	41
		ילדים ונוער	41
		החברה הערבית – גני ילדים במזרח ירושלים	43
		החברה הערבית – ביוחקר לנוער	43
		החברה הערבית – הציבור הדרוזי והצ'רקסי	44
		החברה הערבית – מחוז צפון ומחוז מרכז	44
		עם אחד	45
		"אדם-טבע-אדם" – מסעות חוסן	46
		מטה אשר	47
		"עוגן למשפחות המילואים"	47

דבר המנכ"ל

צילום: לירון שפירא

— שנת 2025 הייתה עבור החברה להגנת הטבע שנה מורכבת ומאתגרת אך גם שנה של צמיחה, העמקה וחיזוק. דווקא על רקע מציאות לא פשוטה, ביטחונית, חברתית וכלכלית, הצליחה החברה לא רק לשמור על עשייה רציפה ומשמעותית, אלא להרחיב אותה, לחדד את יעדיה ולהעמיק את שיתופי הפעולה בתוכה ומחוצה לה.

במהלך השנה פעלנו בזירות רבות: הגנה על השטחים הפתוחים ומערכות הטבע, התמודדות עם לחצים תכנוניים וחקיקתיים, קידום שיקום אקולוגי, הרחבת הפעילות החינוכית בכל שכבות הגיל והחברה, וחיזוק החיבור בין ציבור רחב לבין הטבע בישראל. כל אלה התרחשו תוך צורך מתמיד להסתגל, לתעדף מחדש, ולעבוד בתנאי אי-ודאות ואתגר זה עמד במרכז עשייתנו.

אחד התהליכים המשמעותיים ביותר שעברנו השנה היה העמקה של המחשבה הארגונית והבנה מחודשת של כוחה של סינרגיה. יותר מתמיד, התברר כי הצלחת החברה אינה נובעת מעבודתן של מחלקות מצטיינות כל אחת בפני עצמה, אלא מהיכולת לפעול כגוף אחד ומחובר, מתואם ובעל שפה משותפת. ראינו זאת בשיתופי פעולה הדוקים בין תחומי התכנון, השימור והשיקום, החינוך, השטח, המשפט, קשרי הממשל, הפיתוח והמטה, וכל זאת בשילוב של ידע, ניסיון וראייה מערכתית, ובכונות אמיתית להקשיב, ללמוד ולבנות יחד פתרונות מורכבים.

העשייה המשותפת הזו אפשרה לנו לעמוד ביעדים שהצבנו לעצמנו, ולעיתים אף מעבר לכך: לבלום פגיעות משמעותיות בטבע, לקדם מהלכים אסטרטגיים ארוכי טווח, להרחיב פעילות חינוכית עמוקה ומשפיעה, ולרתום שותפים במגזר הציבורי, העסקי והאזרחי ולמאמץ משותף לשמירה על הטבע בישראל. זוהי הוכחה חיה לכך שגם בתקופות מאתגרות, עבודה משותפת, מקצועית ומבוססת ערכים, יכולה לייצר השפעה אמיתית.

ברצוני להביע הערכה עמוקה לכל עובדות ועובדי החברה, למנהלים ולמנהלות, למדריכים ולמדריכות, למתנדבים ולכולכם - השותפים לדרך. המחויבות, המסירות והאמונה בצדקת הדרך ניכרו בכל תחום פעילות, והן אלו שאפשרו לנו להמשיך לפעול בעקביות, באחריות ובתקווה.

החברה להגנת הטבע פועלת כבר עשרות שנים מתוך תפיסה ברורה: הטבע בישראל הוא נכס חיוני סביבתי, חברתי וערכי והשמירה עליו היא שליחות משותפת. שנת 2025 חיזקה בנו את ההבנה כי עלינו להמשיך ולפעול באומץ, בשותפות ובחזון ארוך טווח. אנו נכנסים לשנים הבאות מחוזקים, מחוברים וממוקדים, עם מחויבות עמוקה להמשיך ולהגן על הטבע, לטפח חינוך וערכים, ולפעול למען עתיד בר-קיימא לדורות הבאים.

בברכה, דן אלון
מנכ"ל החברה להגנת הטבע

תקצירי התחומים

צילום: יואב פרלמן

החום הכנון ושמירת טבע

— בשנה החולפת פעלה החברה להגנת הטבע במגוון רחב של זירות תכנוניות, חקיקתיות וציבוריות, במטרה להגן על השטחים הפתוחים, המערכות האקולוגיות והליכי התכנון התקינים בישראל – ביבשה, בים ובאוויר. הפעילות התמקדה בהתמודדות עם איזמים מערכתיים לצד קידום מהלכים אסטרטגיים לשימור, שיקום ופיתוח בר-קיימא.

הגנה על מערכת התכנון והסביבה

במסגרת ההתמודדות עם חוק ההסדרים, שנשא עימו פגיעה משמעותית בהליכי התכנון ובמעמד המשרד להגנת הסביבה, הושגו הישגים מהותיים: בוטלו או צומצמו סעיפים שפגעו בזכות הערר, במעמד הייעוץ הסביבתי ובהליכי תכנון תקינים. עם זאת, נותרו בחוק פגיעות במעמדן של ועדות השמירה על הסביבה החופית והשטחים הפתוחים, המחייבות המשך מאבק.

קידום הגנה סטטוטורית ותכנון ארצי

הושגה התקדמות היסטורית בקידום הגנה סטטוטורית על מסדרונות אקולוגיים, כולל החלטת מועצה ארצית להכנת תמ"א ייעודית, והפקדת חלק מתיקון 26 לתמ"א 1 במחוז דרום, עם תוספת משמעותית של שטחים מוגנים. בנוסף, אושרה תמ"א 1 ותיקון 7 לניהול נגר ומיתון נזקי שיטפונות, תוך חיזוק ההכרה בנחלים ובשטחי ההצפה כמשאב טבעי שיש לשמרו פתוח ומתפקד.

מאבקים תכנוניים מרכזיים

- ◀ החברה הובילה מאבקים משמעותיים נגד פגיעה בשטחים בעלי ערכיות אקולוגית גבוהה, בהם:
 - ◀ הגנה על הגולן מול תכניות פיתוח נרחבות (טורבינות רוח, יישובים חדשים, תשתיות).
 - ◀ התנגדות לאזור התעשייה "שער השומרון – נחל רבה" בלב מסדרון אקולוגי ארצי.
 - ◀ הישגים משפטיים ותכנוניים במאבק על הרי ירושלים (רכס לבן וההפרדה המפלסית בצומת אורה).
 - ◀ התנגדות לכביש 4431 המאיים לקטוע מסדרון אקולוגי חיוני לאוכלוסיית צבאים גדולה.
 - ◀ מאבק בהרחבת חריש על חשבון שטחים פתוחים, ובפיתוח יישובים חדשים ללא צורך מוכח.
 - ◀ מעקב והתנגדות למהלכים להרחבת הבנייה במרחב הכפרי (תיקון 5 לתמ"א 35).

חקיקה ושלטון החוק

החברה פועלת נגד החוק להסדרת מגורים בשטחי מרעה, אשר עלול להביא לפגיעה חמורה בשטחים פתוחים, בשטחים מוגנים ובשלטון החוק, באמצעות הכשרת בנייה בלתי חוקית והרחבתה. שיקום מערכות אקולוגיות

קודמו יוזמות רחבות היקף לשיקום טבעי, ובהן תכנון מחודש של ביצות כבארה, קידום מדיניות לאומית לשימור ושיקום בתי גידול, והובלת מהלך אסטרטגי לשיקום השטחים הפתוחים בצפון לאחר פגיעות המלחמה. פעילות זו נתמכת בשיתופי פעולה ממשלתיים, אזוריים ופילנתרופיים, ומניחה תשתית לפיתוח בר-קיימא וחיזוק החוסן האזורי.

שותפויות עם המגזר העסקי

באמצעות מיזם "טבעיז", הורחבו שיתופי פעולה עם גופים עסקיים, תאגידיים חקלאיים ורשויות, אשר הטמיעו פרקטיקות מתקדמות לשמירת טבע, הגנה על נחלים, קידום קישוריות אקולוגית ותמיכה במגוון

הביולוגי – כהוכחה ליכולת לשלב בין פיתוח, תשתיות ושמירת טבע. לסיכום, השנה התאפיינה בהתמודדות עם לחצים גוברים על השטחים הפתוחים והליכי התכנון, לצד הישגים משמעותיים בהגנה, תכנון, שיקום ובניית שותפויות. פעילות זו מחזקת את מעמד החברה להגנת הטבע כשחקן מרכזי בעיצוב עתיד סביבתי בר-קיימא למדינת ישראל.

תחום קשרי ממשל ושותפות אזרחית

גם במהלך השנה החולפת, התמודד תחום קשרי ממשל ושותפות אזרחית עם אתגרי מלחמת "חרבות ברזל" והשלכותיה המורכבות. לצד תקופות של צמצום פעילות במוקדי העימות, נשמרה רציפות עבודה מלאה במישור הפרלמנטרי מול הממשלה והכנסת, וכן בפעילות הציבורית למען הטבע בכל הארץ. עם הכניסה של הפסקת האש ושיבת התושבים ליישובי הצפון, חודשה הפעילות באזור זה במלוא עוצה; זאת, בין היתר, הודות לגיוסו של רכז פעילות ציבורי ייעודי, המפיח חיים מחודשים בקהילות הפעילים ובמאבקי השטח המקומיים. גם בנגב המערבי - אנו מעמיקים את הפעילות הציבורית.

— בשנה זו, רשמנו הישגים משמעותיים בשמירת הטבע, וביניהם:

הגנה על מרחב עין פית בגולן, הכרזה על גן לאומי ושמורת טבע בפארק השרון, והובלת פעילות ציבורית ענפה מאילת והנגב, דרך ים המלח, גבעות בית שמש והרי ירושלים ועד לגליל ולגולן.

המשכנו להוביל ולתחזק קואליציות רחבות של ארגונים וקהילות, מתוך הבנה ששותפות אזרחית היא המפתח לביצור ההגנה על הטבע הישראלי ועל החוסן של החברה הישראלית גם בעתות חירום.

פעילות התחום מתבססת על בניית אמון, שותפויות עמוקות, ותשתית אזרחית חזקה, שמאפשרות השפעה ממשית על תהליכים תכנוניים, חקיקתיים וציבוריים. השילוב בין עבודה עם תושבים, רשויות, ארגונים סביבתיים ואנשי מקצוע מוכיח את עצמו כמודל אפקטיבי לשמירה על הטבע, הנוף והקהילות בישראל.

תחום השותפויות מתבסס ומחזק את הסינרגיה בין יחידות החלה"ט השונות, הן במרחב הגיאוגרפי והן בחיזוק הקשר בין יחידות השטח למטה הארגון. הגענו לכ-10,000 משתתפים בשבוע הטבע העירוני;

כ-200 משתתפים בכנס "משפיעים" אותו הובלנו, המיועד לפעילי סביבה;

כ-15,000 מיילים מהציבור נשלחו לממשלה כנגד סעיפים פוגעניים בחוק ההסדרים.

תחום קשרי הממשל מקבל חשיבות משמעותית, לאור מגמות הולכות ומתחזקות של ניסיונות להחליש את מעמד הסביבה ומעמד הציבור במוקדי קבלת ההחלטות.

בחירות למועצת החברה להגנת הטבע

בדצמבר 2025 התקיימו הבחירות למועצת החברה להגנת הטבע. מטרת המועצה - לשמש גוף מוביל ומכוון, המלווה את הנהלת הארגון בקביעת מדיניות, יעדים וסדרי עדיפויות, ומבטיח שהחברה להגנת הטבע תמשיך לפעול בנאמנות לערכיה: שמירה על הטבע, חיזוק הקשר בין אדם וסביבה, והשפעה ציבורית לטובת הדורות הבאים. חברי המועצה הם אלה שבחרים את הוועד המנהל של החברה להגנת הטבע. הבחירות התקיימו לאחר הליך בחירה מסודר, פתוח ושקוף, שנועד לאפשר לחברי וחברות הארגון לקחת חלק פעיל בעיצוב הנהגתו. ההליך כלל פרסום קול קורא להגשת מועמדות, הצגת המועמדים והעשייה שלהם, ולאחר מכן הצבעה שנערכה במסגרת יום העיון השנתי לצפרות. כך ניתן ביטוי לעקרונות של דמוקרטיה פנימית, שותפות ואחריות משותפת לדרכה של החברה להגנת הטבע בשנים הקרובות.

למועצה נבחרו נציגות ונציגים מגוונים, המביאים עמם ניסיון עשיר מתחומי ההגנה על הטבע, החינוך הסביבתי, המחקר, הפעילות הציבורית והעשייה החברתית. לרשימת הנבחרות והנבחרים לחצו כאן.

מורות חיילות ירוקות

בדצמבר 2025 הובלנו לחידוש צו שירות הביטחון, המאפשר לחברה להגנת הטבע ולגופים ירוקים נוספים לקבל הקצאה של מורות חיילות לתפקידי הדרכה משמעותיים בתחומי ידיעת הארץ, המורשת, שירות משמעותי וחינוך לשמירה על הטבע.

תחום החינוך

— בשנה החולפת עבר תחום החינוך בחברה להגנת הטבע תהליך עומק של התחדשות, התרחבות והתמקצעות. כניסתו של סמנכ"ל החינוך החדש הביאה עימה חזון ברור, רוח רעננה ובניית תשתיות ארגוניות וחינוכיות ארוכות טווח, מתוך מטרה ליצור רצף חינוכי ערכי ומשמעותי – מגיל הגן ועד שנת שירות.

חיזוק התשתית הארגונית והחינוכית

אושר מבנה ארגוני חדש לאגף החינוך, הוטמעו שגרות מטה סדורות, נוספו תקנים בתחומי ההדרכה, שמירת החיים, בתי ספר שדה וחוגי הסיוע, והחלה עבודה שיטתית ליצירת רצף חינוכי מגן ועד י"ג, כולל פיתוח מסלולי התנדבות לשנת שירות. במקביל מקודמים מהלכים לרענון מודל ההפעלה של בתי ספר שדה ולהפעלת מתווה טיילות פנאי.

הכשרה מקצועית ופיתוח צוותים

מחלקת ההכשרות המשיכה להוביל הכשרות איכותיות לצוותי ההדרכה, תוך דגש על חיבור עמוק לטבע, מיומנויות שטח וזהות ארגונית. לראשונה שולבו מדריכים של חוגי סיירות בקורס מדריכי מערכת החינוך לצד מדריכי בתי ספר שדה, במטרה ליצור שכבת מדריכים צעירה, מקצועית ובעלת זיקה עמוקה לחברה להגנת הטבע, המסוגלת לפעול במגוון רחב של משימות חינוכיות.

ילדים, נוער וחוגים

הוקם תחום חדש לילדים ונוער, המאחד תהליכי חינוך ארוכי טווח מגיל הגן ועד גיוס לצה"ל. חוגי הסיירות עברו שינוי מבני משמעותי – מעבר ממודל מפוזר למוקדים אזוריים עם רצף גילאי מכיתה

תחום הדוברות

אגף הדוברות, עסק גם בשנת 2025, בדברור הפעילות והעשייה של החברה להגנת הטבע, לכלי התקשורת בכל אמצעי המדיה – טלוויזיה, רדיו, עיתונות כתובה ואינטרנט. השנים האחרונות, בצל המלחמה, מאז אוקטובר 2023, היו מאתגרות עבור הדוברות, וחלפו תקופות של ימים רבים ולעיתים אף שבועות, שבהם כתבות על טבע וסביבה, גם שלנו וגם של ארגוני וגופי סביבה וטבע אחרים, לא הצליחו להיכנס לתקשורת, בשל סדר היום הציבורי. ולמרות זאת, היו לחברה להגנת הטבע בשנת 2025, כ- 1500 אזכורים בתקשורת (ממוצע של 125 אזכורים, מדי חודש) במגוון רחב של נושאים – שמירת טבע, תכנון, צפרות, טבע עירוני, משבר האקלים, שביל ישראל, טיולים, חינוך ועוד. בשנת 2025, המיקוד של הדוברות היה :

התאמת הכתבות לקהל היעד

השתדלנו לדייק ולהתאים את הכתבות, לקהל היעד שאליו כיוונו: אם המטרה הייתה מקבלי החלטות, הפרסום היה בהארץ/דה מרקר; אם הכתבה כיוונה לגופי התכנון, הפרסום היה בכלכליסט/דה מרקר; ואם קהל היעד היה הציבור הרחב – הפרסום היה בווינט, וואלה ומאקו.

העמקת השפעה בקרב מקבלי ההחלטות

תפעלנו באופן שוטף ויומיומי, את עמוד הטוויטר של הארגון, שבו ניתן לתייג ולהגיע באופן ישיר ובלתי אמצעי, למקבלי ההחלטות – משרדי ממשלה/שרים/חברי כנסת. מספר העוקבים בטוויטר הולך ועולה.

הגדלת החשיפה בטלוויזיה

בשנת 2025, הייתה לחברה להגנת הטבע, נוכחות מרשימה בטלוויזיה, בכל הערוצים – 11,12,13, במגוון של נושאים. בין הכתבות הבולטות שפורסמו בשנה זו:

יגאל מוסקו, חדשות 12, טבלנים מצוייצים במאגר חולדה, כתבה שפתחה את הדלת לשימור המרחב א

אודי סגל, חדשות 13, המאבק בעמק הבכא א

גיא קוטב, כאן 11, קינוני תחמסים באזור רגיש בצפון ים המלח א

אורי שפירא, i24news, שיקום החרמון לאחר המלחמה א

גיא קוטב, כאן 11, נחל הירקון א

— בשנת 2025 אגף משאבי אנוש עבר שינוי ארגוני משמעותי, במסגרתו הוחלף מודל הניהול המשותף של שתי מנהלות אגף, במבנה חדש תחת סמנכ"לית משאבי אנוש, מתוך ראייה אסטרטגית לניהול ההון האנושי ברמת הארגון, ובמיקוד על שיתופיות ארגונית וחויית העובד.

בשנת 2026 אגף משאבי אנוש - משמש כשותף מוביל לעיצוב תרבות ארגונית שיתופית ומבוססת נתונים, המטפחת מנהיגות ניהולית, מחוברות ארגונית, וחויית עובד משמעותית. במסגרת המחקר שבוצע עבור תהליך מיתוג מעסיק, בוצע סקר עובדים שמטרתו היתה למדוד מחוברות ארגונית ושביעות רצון עובדים, בכדי לדייק את תכניות העבודה ל-2026. יושמו לא מעט המלצות שבמרכזן הטבות עובדים, שמטרתן להעלות את תחושת המחוברות ואת תרבות העבודה בחברה להגנת הטבע, המעודדת איזון בית-עבודה.

כחלק מהתובנות והעצמת השקיפות אל מול עובדי החברה, התחילו להתקיים מפגשי מנכ"ל דו שבועיים, בהם משוקפת העשייה של החברה וקידום מטרותיה לשימור הטבע הישראלי. הטמעת מערכת גיוס כחלק מאסטרטגיית החברה אשר מקדמת טכנולוגיה ככלי לניהול הון אנושי - במסגרת הפרויקט, מופו תהליכי הגיוס בארגון במטרה לאפשר תהליך יעיל, מהיר ומדויק הן למועמדים והן למנהלים המגייסים, במטרה להנחת תשתיות מדידות ככלי לקבלת החלטות בעולמות הגיוס. במקביל עוצב עמוד קריירה חדש, אשר מנגיש את מטרות החברה, הערכים שלה והתוכן עבור מועמדים פוטנציאליים.

מערכת טופ סולושין: צוות הגיוס הוביל את הפרויקט יחד עם מנהלת אגף משאבי אנוש, ויצר שיתוף פעולה מצויין עם תחום שיווק.

כנס עובדים: כחלק ממימוש אסטרטגיית ההון האנושי, החל מהשנה התקיים כנס עובדים במטרה לחבר את העובדים הן מבחינת גיבוש והן מבחינת חיבור לערכי החברה. הכנס התקיים בימה - יפו, וכלל שפע סדנאות וסיורים, אומן אורח וחיבור לאג'נדה הניהולית באמצעות ראיון מנכ"ל.

החום שבילים

שנת 2025 הציבה בפנינו אתגר גדול גם בשבילי הארץ - בדיקות בטיחות, פינוי מפגעים שנותרו מהלחימה, שינויים בסימוני השבילים, ביטול שבילים וסימון שבילים חלופיים.

שביל ישראל

גולן - גליל: עם חזרת המטיילים לצפון הגולן ולגליל, צוות סימון השבילים בדק וטיפל ב"שביל ישראל" באצבע הגליל, בגולן ובגליל העליון מיד לאחר סיום הלחימה.

לטרון - שער הגיא: עם שוך להבות השריפה הגדולה, יצא צוות סימון השבילים לטפל בשביל ישראל בין לטרון לכביש 38.

הל אפק - יער שוהם: בעקבות סלילת קו הרכבת המזרחי בין תל אפק לאלעד ופיתוח העיר אלעד, הועתק שביל ישראל מערבה, לאורך כ 14 ק"מ. התוואי החדש עובר בעיר שוהם, במחצבות ברקת ההיסטוריות, ובכפר סירקין. בתוואי החדש, המטיילים נהנים מתצפיות על בקעת לוד וגוש דן, ומקבלת האורחים החמה

בשוהם ובכפר סירקין.

צור הדסה - בר גיורא: בעקבות בניית מחלף בצומת צור הדסה, הוסט שביל ישראל מערבה לאורך כ 5 ק"מ.

פארק תמנע

השנה סיימנו פרויקט לשיפור מערכת שבילי הטיול בפארק תמנע, לצורך התאמת השבילים לאופי המטיילים, ואפשרויות הטיול הרבות ברחבי בקעת תמנע. בפרויקט ניתן דגש ל:

- ◀ שבילים מעגליים
- ◀ שבילים מקשרים בין אזורי הפארק ומוקדי העניין
- ◀ Timna Trail - יצרנו שביל ארוך, מרצף של שבילים מסומנים היוצרים את המותג 'שביל תמנע' (Timna Trail). אורכו של השביל כ 24 ק"מ.
- ◀ סה"כ סומנו בפארק 18 ק"מ שבילים חדשים, שונו 5.5 ק"מ שבילים, ובוטלו 5 ק"מ שבילים.

הוצאת מפות חדשות:

שביל הגולן - לאחר ההצלחה של מפת שביל מגידו שיצאה בשנת 2024, יצאו השנה לאור מפה ומדריך לשביל הגולן הותיק והאהוב. תוואי שביל הגולן נפרש באופן מאיר עיניים על פני 2 מפות: מפת צפון הגולן ומפת דרום הגולן, ולצד המפות - תמונות והסברים קצרים על נקודות עניין נבחרות לאורך השביל: גיאולוגיה, צומח, חי, ארכיאולוגיה, היסטוריה והתיישבות.

מהדורות חדשות למפות ישנות: הוצאת מהדורה חדשה ומעודכנת - 2025, ל 4 מפות סימון שבילים -

הרי יהודה וירושלים (9)

צפון הנגב (12)

מכתש רמון (18)

הרי אילת (20)

נושאים עיקריים בהם עסקנו השנה

צילום: אורח בנימיני

נוף עין פית צילום: ליאור אנמר

צה"ל קידם במרחב עין פית בצפון רמת הגולן תוכנית פיתוח, שכללה הקמה של מתקן אימונים ללוחמה בשטח בנוי, ולמעשה - בסיס אימונים צבאי רחב היקף, שיכלול מבנים וסימולציות של מרחב עירוני, לצורך אימון הכוחות. התוכנית קודמה דרך הוועדה למתקנים ביטחוניים (ולמ"ב), מנגנון תכנון ייעודי לפרויקטים ביטחוניים שמאפשר אישור מהיר, ללא הליך תכנוני רגיל, ללא דיון ציבורי וללא שקיפות מלאה, דבר שעורר ביקורת חריפה מצד פעילי סביבה ותושבי האזור. האתר עצמו, המעיין והעמק סביבו, מוגדרים כמרחב טבע אקולוגי ותרבותי נדיר, עם צמחייה עשירה, חיות בר וחשיבות כ"מסדרון אקולוגי" בין שמורות טבע בצפון הארץ. בתגובה לתוכנית זו החל מאבק ציבורי רחב היקף, אותו יזמו והובילו קבוצת תושבים ומטיילים, אליהם הצטרפו גם אנחנו וגם ארגוני סביבה נוספים. במסגרת הפעילויות למען המרחב, פעלנו הן בזירה הפרלמנטרית - דרך הגשת שאילתות, דיונים בכנסת וסיורים למקבלי ההחלטות, והן בזירה הציבורית - דרך תקשורת ופעילויות לציבור הרחב במקום. עתירה משפטית בנושא הוגשה על ידי אדם טבע ודין. המאבק עורר התעניינות ציבורית ערה, וכ-34,000 חתימות נאספו במסגרת עצומה, שהועלתה על ידי הפעילים. במהלך השנה נערכו דיונים בוועדת הפנים והגנת הסביבה, בראשות ח"כ יצחק קרווייזה, תושב הגולן, איתו סיירונו בשטח בשלב מוקדם יותר. במסגרת הדיונים הועלו הטענות כי התוכנית אושרה ללא תסקיר השפעה על הסביבה, ללא שיתוף הציבור, ומבלי שנבחנו חלופות ראויות - והודגש כי ההליך עלול לגרום לנזק סביבתי בלתי הפיך למעיין ולעמק הפראי.

בעקבות הדיונים בכנסת והלחץ הציבורי המשמעותי, הרמטכ"ל אייל זמיר החליט לבטל את התוכנית להקמת מתקן האימונים בעין פית. ההחלטה, על פי הפרסומים, התקבלה לאחר בחינה מחודשת של צרכי צה"ל, והבנה שהמתקן המתוכנן אינו מספק מענה מיטבי, וכתוצאה מכך בוטל היתר הבנייה שניתן למערכת הביטחון.

— מדובר בהישג משמעותי למאבק הציבורי, המעיד על כך שגם סוגיות של תכנון צבאי, כאשר הן נתונות ללחץ ציבורי ושיח פרלמנטרי, עשויות לעבור בחינה מחודשת ויכולות להשפיע על ההחלטות במערכת הביטחון, תוך שמירה על אתרי טבע בעלי ערך ציבורי וסביבתי חשובים.

יחידות רבות בחלה"ט הצטרפו למאבק על עין פית: תחום קשרי ממשל ושותפויות צפון, רכז שמירת טבע צפון, תחום תכנון וייעוץ משפטי באגף שמירת טבע, צוות ביס"ש גולן וחרמון, צוות החברה הערבית, חוגי סיור, וצוותי הדוברות והשיווק.

עמק הבכא - שימור ערכי טבע ומורשת

נוף בעמק הבכא. צילום: יותם בש

עמק הבכא ברמת הגולן עומד בימים אלה במרכז מאבק ציבורי סביב סוגייה של שימור סביבת טבע מול פיתוח אנרגיה מתחדשת: המדינה מתכננת להקים בתחומו תחנת כוח סולארית רחבת היקף, שתופסת אלפי דונמים של שטח פתוח, תוך פגיעה בנוף, במרחב המחיה של חיות בר רבות, ובמורשת היסטורית חשובה של קרבות מלחמת יום כיפור. למקום יש ערכיות אקולוגית גבוהה במיוחד, והוא כולל גם מרחבים עשבוניים שמושכים מינים בסכנת הכחדה כמו הצבי הארץ-ישראלי. הקמת שדה סולארי קרקעי במקום כזה עלולה לגרום להרס ניכר של מרחבים טבעיים יקרים.

החלה"ט מודעת לצורך הדחוף להגדיל את חלקה של האנרגיה המתחדשת במשק האנרגיה הישראלי, אולם יש לקדם הגדלה זו, ככל הניתן, במרחב הבנוי, ועם פגיעה מינימלית בשטחים הפתוחים הערכיים, שהולכים ומתמעטים. לצד החברה להגנת הטבע, רשות הטבע והגנים, ועמותת שומרי הגולן, הצטרפו למאבק גם דמויות מפתח מההיסטוריה הישראלית וגופים ציבוריים, ובראשם תא"ל (מיל) אביגדור קהלני – מגיבורי קרב עמק הבכא במלחמת יום הכיפורים, ועמותת יד לשיריון. עבורם, עמק הבכא אינו רק שטח פתוח בעל ערך אקולוגי, אלא גם אתר מורשת לאומי וסמל לגבורה וזיכרון. הם התריעו כי הקמת שדה סולארי קרקעי בהיקף גדול תפגע בנושאת באופיו של האתר, תטשטש את סיפור הקרב ותפגע ביכולת להנחיל לדורות הבאים את המשמעות ההיסטורית של המקום.

— בעקבות התהודה הציבורית, הכתבות בתקשורת ומאות מכתבים שנשלחו מהציבור לשרי האנרגיה והמורשת, נפתחה הדלת לחשיבה מחודשת במשרד האנרגיה על מיקום התחנה הסולארית.
המאבק עדיין בעיצומו, ושותפים בו רכזת אנרגיה ורכז צפון באגף שמירת טבע, רכז פעילות ציבור בשותפויות צפון, צוות דוברות וצוות שיווק.

הקמת תשתית לפעילות סביבתית בגולן וגליל

החברה להגנת הטבע החליטה להציב את הגולן ואת שיקום הצפון בראש מעייניה, מתוך הכרות עם אתגרי הפיתוח השונים במרחבים אלה, ומהחשיבות שאנו מייחסים לחיזוק הקהילות הצפוניות, שנפגעו במהלך המלחמה. לשם כך גוייס רכז פעילות ציבורי לרחב זה, הפועל בשיתוף כלל יחידות החברה במרחב, ועם גופי הסביבה והרשויות. במהלך השנה האחרונה הוקמו וחוזקו קבוצות פעילות בגולן ובעמק החולה. קבוצות אלה מקיימות פעילות סדירה של טיילות, ניקיון, הכרת השטח, והחלפת מידע שימושי לגבי המתרחש בטבע סביבם. מאות תושבים ותושבות פעילים בקבוצות אלה, מחזקים את הזיקה ואת חיבור הקהילות לשטח, ומהווים גרעין פעילות לשמירה על הטבע המקומי.

פעילות ציבורית של קבוצות פעילות הטבע של צפון עמק החולה וצפון הגולן

מרחב מרכז

פארק השרון

— המאבק הממושך על עתידו של פארק השרון הגיע השנה (2025) לשיאו ההיסטורי, עם הכרזתו הרשמית כגן לאומי ושמורת טבע. החלטה זו חתמה את הגולל על תוכניות הבנייה המאסיביות, שאיימו לנגוס בחלקים נרחבים מהפארק לטובת מגורים ותשתיות. מדובר בניצחון אסטרטגי לטבע הישראלי, שכן פארק השרון מהווה את "הריאה הירוקה" הגדולה והחשובה ביותר במישור החוף המרכזי. האזור משמש כמסדרון אקולוגי חיוני ומאכלס מגוון ביולוגי עשיר. שימורו תחת הגנה סטטוטורית קבועה מבטיח את רציפות השטחים הפתוחים ואת הגנתם של מינים נדירים מפני פיתוח עתידי.

סוד הצלחתו של המאבק טמון בחיבור העמוק שנוצר בין הציבור לשטח לאורך עשרות שנים. החברה להגנת הטבע ופעילי הסביבה, מקפידים לקיים סיורים שנתיים מסורתיים בפארק, שמשכו אליהם אלפי משתתפים בכל עונה. סיורים אלו הפכו את הדיון התכנוני התיאורטי למציאות חיה; הציבור שצעד בשבילים, הכיר את חולות השרון, צפה בפריחה, והפך למגן הנחוש ביותר של המקום. המעורבות הקהילתית הערה והלחץ הציבורי הממושך, הם שהובילו את מוסדות התכנון להבנה כי פארק השרון אינו "עתודת קרקע" אלא נכס לאומי בלתי ניתן להחלפה. כעת, עם ההכרזה הרשמית, הובטח כי גם הדורות הבאים יוכלו להמשיך ולטייל בנופיו הפראיים של השרון. למאבק היו שותפים רבים - רכזי שמירת טבע באיזור חיפה, צוות התכנון, קהילות חדרה וחיפה של החלהט, קבוצות המתנדבים מחדרה וצוותי דוברות ושיווק.

תחום הים

הגנה על הים העמוק

— השנה יצאנו לראשונה לסקרים מדעיים בים העמוק, בתחום האזור הכלכלי הבלעדי – למעלה מ-22 ק"מ מחוף הים התיכון, ו-1,000 מטר מתחת לפני הים... חזרנו עם ממצאים מדהימים. איך? בעזרת ספינת מחקר ייעודית, רובוטים מתקדמים, שותפים בעולם האקדמיה, ובהובלת ד"ר עתרת שבתאי, האקולוגית הימית שלנו בים התיכון:

שמורת נביעות מרכז המדרון

אנו עמלים על קידום השטח כשמורת טבע שניה במים הכלכליים (אחות קטנה לגלישת פלמחים הגדולה, שהוכרזה כשטח מוגן בשנת 2023).

שמורת המניפה הדרומית

שטח ייחודי זה מצוי במאבק מול משרד האנרגיה, שמנסה לשווק אותו לחיפושי גז. בתגובה עתרנו לבג"צ, והוצאנו הפלגת מחקר שחשפה ממצאים מדהימים בעומק הים, המאששים את הטענות שלנו - מדובר בשטח רגיש שאינו מתאים לשיווק לחיפושי גז. בג"צ הורה למדינה לבחון מחדש את הממצאים ולעדכן את המעורבים.

מגבילים את דיג המכמורת

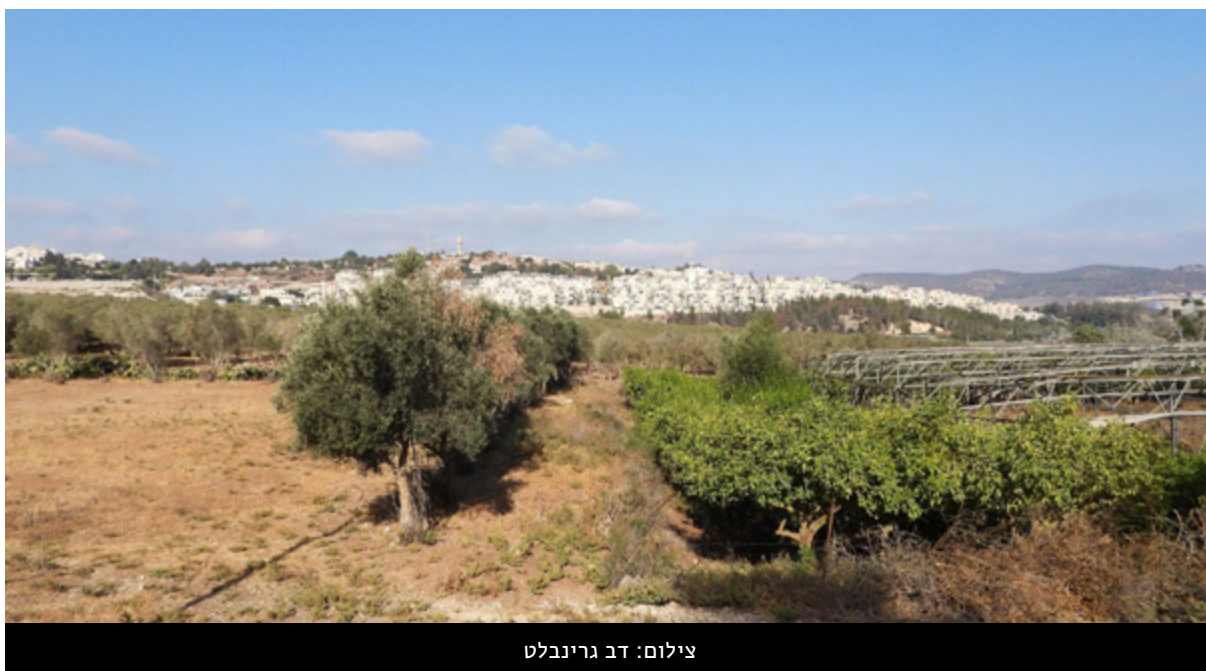
דיג המכמורת הוא שיטת דיג הרסנית, במסגרתה ספינה גוררת רשת על קרקעית הים וגורפת את כל היצורים הנקרים בדרכה, ללא אבחנה. במסגרת רפורמת הדיג שקידמנו, נאסר דיג המכמורת בשנת 2016 בכ-40% משטח הים. השנה, בעקבות פעילותנו, נסגרו עוד 5% משטח הים לדיג מכמורת, באמצעות מגבלות על גרירת רשתות בקרבת צנרת גז. לגרירת רשתות כאלה יש סיכון עצום לסביבה הימית, במקרה של פגיעת רשת בצינור ופריצתו, שעלולה להביא לזיהום ים חמור. כעת, ועדת הכלכלה של הכנסת אישרה הגבלה של 500 מ' מכל צד של הצינורות שיוגדרו אסורים לדיג מכמורת.

בנוסף, הגשנו עתירה מנהלית נגד משרד החקלאות, בדרישה לאסור על דיג מכמורת בשני תאי שטח רגישים, שהתגלו בשנים האחרונות, ובהם בתי גידול ייחודיים בקרקעית הים – אזורים של מערכות אקולוגיות כימוסינתטיות, ואזורי גני ספוגים ונוצות ים.

לקריאה נוספת >

מרחב הרי ירושלים עד ים המלח

הרחבת בית שמש

צילום: דב גרינבלט

בשנים האחרונות מקודמות תוכניות בנייה מאסיביות באזור בית שמש ומטה יהודה, המאיימות לפגוע בשטחים פתוחים ייחודיים מאד במרחב. במהלך השנה צוות שותפויות מרחב ירושלים ויהודה הקים צוות פעולה רב־ארגוני, גייס תושבים וועדי פעולה מקומיים, ובנה תשתית אזרחית רחבה למאבק מתמשך. במהלך השנה התקיימו ערבי הסברה ומפגשי שטח לפעילים ולציבור הרחב, נוצר קשר ישיר ושוטף עם ראשי רשויות ונבחרו ציבור, והנושא הועלה לסדר היום הציבורי באמצעות קמפיין שכלל עצומה, אירוע שטח גדול, החתמה והגשת אלפי התנגדויות, השתתפות בדיונים פתוחים במוסדות התכנון וחשיפה מתמשכת באמצעי התקשורת וברשתות החברתיות. פעילות זו הובילה למעורבות ציבורית רחבה ולביסוס מאבק אזורי מתואם לשמירה על מורדות הרי ירושלים. המאבק נמצא עדיין בעיצומו.

עצירת קידום השתיות פוגעניות בהרי ירושלים

— במהלך השנה פעל צוות השותפויות, בשיתוף קבוצות פעילים והברית לחיזוק הרי ירושלים, סביב תוכנית ותיקה לחניון חנה וסע בעין חמד, תוך חיזוק המעורבות המקומית של תושבי מטה יהודה ומבשרת ציון. התקיימו מפגשי הסברה בזום ובשטח, נערכו פגישות עם ראשי רשויות וחברי ועדות איכות סביבה, והוקם צוות תיאום בין מושבים וקבוצות פעולה לצורך בניית התנגדויות

משותפות. במקביל, בוצע תיאום עם ארגוני סביבה הפועלים במרחב, והועלתה חשיפה ציבורית באמצעי המדיה השונים. תהליכים אלו יצרו תשתית אזרחית וארגונית רחבה לקראת הגשת התנגדויות רשמיות מצד עמותות, ארגונים ותושבים נפגעים.

מאבק משמעותי נוסף השנה, היה קמפיין הבזק למניעת הקמה של תחנת כוח בשער הגיא. במשך חודשיים הוביל הצוות מהלך מהיר ומתואם מול איום תכנוני באזור בעל חשיבות אקולוגית, נופית והיסטורית לאומית. הוקמה קואליציה רחבה ובלתי שגרתית של ארגוני סביבה, רשויות מקומיות, המשרד להגנת הסביבה וארגוני מורשת וטיוולים, אשר פעלה במשותף באמצעות פניות רשמיות, פעילות תקשורתית, סיורים ולחץ ציבורי. מאמץ זה הוביל לירידת היוזמה מסדר היום בשלב זה, והמחיש את יכולתו של הצוות לפעול במהירות ובאפקטיביות, תוך הישענות על תשתית של שיתופי פעולה עמוקים ומתמשכים.

הצוות פעל לאורך השנה גם במאבקים ותהליכים נוספים במרחב, בהם ההתנגדות לבנייה המתוכננת סביב בית החולים הדסה והמאמצים לחיזוק מעמד היער כחלופה לשכונת ענק, היערכות לדיון בבית המשפט העליון בנושא תוכנית הפרדה המפלסית בצומת אורה בירושלים, מעקב והתנגדות לתמ"ל חדש ברכס לבן. פעילות זו נשענה על קשר שוטף עם קבוצות פעילים וקואליציות אזרחיות, ובראשן הברית לשימור הרי ירושלים, השותפות האזרחית לקידום המרחב הביוספרי של נחל שורק עליון ושדולת ירושלים בת-קיימא. למאבקים במרחב שותפים צוות השותפויות וקשרי ממשל, רכז שמירת טבע במרחב, רכזת אנרגיה וצוות התכנון הארצי, הייעוץ המשפטי של אגף שמירת טבע, צוות דוברות וצוות שיווק.

שיקום הירדן

לאחר התנעת המהלך הרוחבי לשיקום נהר הירדן וים המלח, בשנה הקודמת, השנה גיבשנו תכנית פעולה ראשונית המבוססת על ארבעה מרחבי פעולה בין הכנרת לים המלח: מורד הירדן (מסכר דגניה עד נהריים), הירדן הדרומי (מנהריים עד נחל בזק), ירדן דרומי-דרומי (מנחל בזק עד שפך ים המלח) וים המלח. ביחס לכל אחד מהמרחבים, התחלנו בבחינה של שלושה היבטים מרכזיים: כמות המים בנהר, איכות המים בנהר, שיקום אקולוגי של גדות וסביבת הנהר. זאת, תוך הגדרת השחקנים המרכזיים, כיווני פעולה מרכזיים וכלי עבודה, ותוצאות רצויות. בעזרת התכנית, ובעזרת שיתופי הפעולה של חברי צוות ההיגוי של הפרויקט, התחלנו גם בגיוס משאבים לפיתוח התכנית, וגייסנו תרומה ראשונה לצורך כך.

ים המלח

— לאחר שבשנה שעברה העברנו עמדות בתגובה לדו"ח משרד האוצר והמשרד להגנת הסביבה, בקשר לחידוש הזכיון, השנה הגיע השלב הבא והקריטי: פרסום תזכיר חוק לחידוש רישיון הפעולה של מפעלי ים המלח. לקראת החקיקה החדשה, גיבשנו והובלנו קואליציית ארגונים להבטיח שהחוק יבטיח את השמירה על הטבע ואת שיקום אזור ים המלח והירדן הדרומי.

צילום: תמרה לב

הקואליציה שכוללת שישה ארגונים סביבתיים, וכן מומחים מהאקדמיה שהתגייסו לסייע, עובדת בשלושה ערוצי פעולה:

ערוץ גיוס הציבור, שבמסגרתו קיימנו וובינרים במטרה להסביר לציבור את חשיבותו של החוק החדש ואת הדרישות שלנו, פרסמנו עצומה שקוראת להקים קרן לשיקום ים המלח במסגרת החוק, הפצנו את הנושא באירועים מרכזיים כמו מירוצים ומרתונים ועוד.

ערוץ קשרי הממשל – הבאנו את עמדתנו בפני מקבלי החלטות, הן במשרד האוצר, שאחראי על החוק וניסוחו, והן בועדות הכנסת – שם צפויים לדון בחוק בחודשים הקרובים; ערכנו סיור לחברי כנסת ועוד.

ערוץ התקשורת – פרסמנו טורים ותגובות מקצועיות בעיתונות, הוצאנו סיור כתבים לים המלח, ודיברנו ברדיו על הנושא ועל חשיבותו.

מרחב דרום

— במהלך שנת 2025 פעל צוות שותפויות מרחב דרום בלב אחד האזורים הרגישים והמורכבים בישראל, הנגב המערבי והנגב בכלל, לחיזוק המעורבות הציבורית, להגנה על ערכי טבע ונוף, ולהשפעה על תהליכי חקיקה, תכנון ופיתוח בקנה מידה אזורי ולאומי. פעילות הצוות התאפיינה בעבודה צמודה עם תושבים, רשויות מקומיות, ארגוני סביבה וגורמי מקצוע, תוך שילוב בין מאבק ציבורי, פעילות משפטית, עבודה פרלמנטרית וחשיפה תקשורתית.

זיהום ושיקום נחל שקמה

ציר מרכזי בפעילות השנה היה ההתמודדות עם משבר הזיהום החמור בנחל שקמה, בעקבות קריסת מתקן הטיפול בשפכים במאי 2024, שהובילה לזרימה של כ-500 אלף קוב שפכים גולמיים, תעשייתיים ובייתיים, לנחל בנגב המערבי. בשיתוף ארגון התושבים המקומי "עתיד לעוטף" וארגונים סביבתיים נוספים, הובלנו קמפיין ציבורי, תקשורתי ופרלמנטרי אינטנסיבי, אשר הביא להפסקת הזיהום. מעבר לכך, נבנתה תשתית שותפויות רחבה שמאפשרת כיום לקדם תהליך שיקום לנחל, מתוך ראייה ארוכת טווח של שיקום סביבתי וחברתי כאחד.

השפך של נחל שקמה. צילום: יורם טויטו

שומרים על מרחבי דימונה

במרחב העירוני פעלנו לרתימת מאות מתושבי דימונה, להתנגדות לתוכנית הקמה של כ-8,000 יחידות דיור נוספות, עם אופציה להרחבה ל-10,000 יחידות, שחלקן תוכננו על שטחים רגישים מבחינה סביבתית. הובלנו תהליך רחב של שיתוף ציבור, שביקש לעצור הליך תכנוני חפוז ובלתי חוקי, שאינו נותן מענה לערכי טבע ולרגישויות הקיימות בשטח. עבודה משפטית של משפטני החברה להגנת הטבע, רכז שמירת טבע בדרום וצוות התכנון הארצי, הצליחו לשכנע את בית המשפט לעצור את קידום התוכנית ולהחזירה לשולחן התכנון – הישג משמעותי שממחיש את כוחו של חיבור בין תושבים, מקצועיות משפטית, ופעולה אזרחית מאורגנת.

הגבלה ופיקוח על חברת קצא"א

חברת קצא"א, חברה עבריינית ומזהמת סביבתית סדרתית, נהנית מחיסיון היסטורי יוצא דופן בהיקפו על פעולותיה השונות. באמצעות עבודת לובי משמעותית הצלחנו להביא לכך שחברי ועדת חוץ וביטחון הצביעו על צימצום בפעולות ובנושאים שיש לחברת קצא"א חיסיון עליהם, וכן הבאנו לכך שלנציגי איגודי הערים ורשות הטבע והגנים תהיה גישה לחומר החסוי. בחודש מאי 2025 – הצלחנו להביא להארכה מצומצמת של צו החיסיון בחודש בלבד, במסגרתו דנה הועדה בצמצום נוסף של החיסיון ובהרחבת הגורמים המפקחים – זאת בניגוד לדרישת משרד האוצר, חברת קצא"א, ועמדה אנמית של המשרד להגנת הסביבה. הצו הוארך במספר חודשים בלבד, זאת במטרה להביא לצימצום נוסף של החיסיון.

— שיא משמעותי בפעילות השנה, היה הובלת שבוע טבע עירוני ומקומי 2025, אירוע חוצה-ארגון רחב היקף, שהמחיש את כוחם של שיתופי פעולה פנים-ארגוניים וחץ-ארגוניים. במהלך השבוע לקחו חלק כ-10,000 משתתפות ומשתתפים בעשרות פעילויות שהתקיימו בעשרות רשויות מקומיות ברחבי הארץ, בשיתוף גורמים רבים מהארגון ומחוצה לו. שיתוף פעולה ייחודי עם משרד החינוך כלל הכשרת מורים, השתתפות כיתות בתי ספר בשידורי זום חיים מאתרי טבע מרכזיים, ועשרות פעילויות חינוכיות בהובלת מדריכי החינוך הסביבתי של החברה להגנת הטבע.

החברה להגנת הטבע חוזרת לצפון - יום פעילות ארגוני בקרית שמונה, במסגרת שבוע טבע עירוני. יום הפעילות הארגוני שערכה החברה להגנת הטבע בקריית שמונה היווה שיא של עשייה סביבתית, חינוכית וקהילתית בלב העיר. עשרות עובדים ועובדות, מכל תחומי הפעילות של החברה להגנת הטבע, בשילוב מתנדבים ושותפים מקומיים, נפגשו בנחל הזהב בקרית שמונה, במטרה להנגיש חלק ממקטעי השביל להליכה. בתחילת היום פגשנו את שרית קוז'יקרו, ראש עמותת כחול ירוק בקרית שמונה. שרית סיפרה על פעילות התושבים למען הנחל, וכן על התמודדותה כתושבת קרית שמונה לאורך המלחמה. משרית למדנו כמה חשוב הטבע לתושבי העיר שפועלים לאורך שנים ארוכות לשקם ולהנגיש את נחל הזהב, נכס עירוני, אזורי ולאומי, לציבור המקומי ולציבור הרחב. לאחר מכן הצטיידנו בכפפות וכלי עבודה ובמשך מספר שעות עבדנו פיזית בפינוי שבילי ההליכה לאורך הנחל. היום כולו התאפיין באווירה של שותפות, התחדשות ותקווה, במיוחד על רקע האתגרים עמם מתמודדת קריית שמונה בשנים האחרונות. הפעילות בקריית שמונה ביטאה את תפיסת העולם של החברה להגנת הטבע, הרואה בטבע העירוני משאב חיוני לאיכות החיים, לחוסן קהילתי ולבריאות הציבור. באמצעות עבודה משותפת עם הרשות המקומית, מערכת החינוך והקהילה, אנו מדגישים את החשיבות של שמירה על שטחים פתוחים, נחלים ומערכות אקולוגיות גם בתוך הערים, תוך חיזוק תחושת השייכות והאחריות של התושבים למרחב שבו הם חיים. יום הפעילות היווה דוגמה חיה לכך ששיקום, שמירה וטיפוח הטבע יכולים וצריכים להיות חלק בלתי נפרד מהמרקם העירוני ומהעמיד של הצפון. האירוע כלל משתתפים מכלל יחידות החברה - בית אוסישקין, החינוך, שמירת טבע, שיווק, שותפויות, גיוס משאבים, דוברות והכשרות.

התמודדות עם מגמות פוגעניות כלפי הסביבה והציבור

המציאות הפוליטית העכשווית מייצרת אתגרים וניסיונות פוליטיזציה בשלל זירות. בשנה האחרונה, נאבקנו וקידמנו מינויים מקצועיים בוועדות התכנון ובמליאת רשות הטבע והגנים ורשות מקרקעי ישראל, שלא קודמו בשל אינטרסים פוליטיים ופופוליסטים. את חלק מהמינויים הצלחנו לקדם, וחלק עדיין מעוכבים. הבנה של המציאות המתהווה, הובילה אותנו לנסח הצעת חוק פרטית לחיזוק עצמאות ארגוני הסביבה, וצמצום הלחצים הפוליטיים סביב מינויים מקצועיים. בנוסף, הגשנו יחד עם ארגון "חיים וסביבה", "אדם טבע ודין" ו"קק"ל, עתירה כנגד שר הפנים והשרה להגנת הסביבה בשל אי מינוי נציגי סביבה בוועדות השונות, דבר הפוגע באופן ממשי ביכולתנו לפעול בזירה התכנונית ובזירות סטטוטוריות נוספות.

השנה האחרונה התאפיינה גם בהצעות חוק שונות ופוגעניות, בהן אנו נאבקים: "חוק העמותות" למיסוי והשתקת ארגוני החברה האזרחית, הצעת חוק לחיזוק ועדות תכנון מקומיות על חשבון ועדות תכנון מחוזיות, וחוק מגורים בשטחי מרעה, שעבר בכנסת לצערנו. בנוסף התמודדנו מול החלטה שרירותית של השרה להגנת הסביבה, לעצור את התמיכה בפרוייקטים של ארגוני סביבה, ובנושא זה אף הוגשה עתירה לבג"צ. בנוסף אנו מתמודדים עם מספר סוגיות בעייתיות במסגרת חוק ההסדרים שאושר בממשלה בנובמבר 2025. אמנם, חלק מהסעיפים הבעייתיים רוככו וחלקם יצאו מחקיקת ההסדרים, אולם חקיקות בעייתיות רבות עדיין נותרו בחוק, ועלולות לפגוע בשמורות הטבע, בשטחים הפתוחים, בחופים, בהגנה על עצים, באוויר נקי ובבריאות הציבור. אנו נמשיך ונפעל בזירה הפרלמנטרית והציבורית כנגד חקיקות אלה.

הגנה על חיות בר

קידמנו ויזמנו הגשה של הצעת חוק לחילוט רכבי ציידים בלתי חוקיים, שמקודמת ע"י יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה ח"כ יצחק קרויזר. בנוסף, באוגוסט 2025 פגה הוראת השעה שאסרה ציד של שלוים ותורים מצויים, שני מיני עופות נודדים המצטמצמים בשמי ארצנו, בעיקר בשל ציד. למרות התנגדות משמעותית של ארגוני הציידים, הצלחנו להביא להארכה של הוראת השעה בשנה נוספת. מטרתנו היא להוציא שני מינים אלה, המצויים סכנת הכחדה, מרשימת המינים המותרים לציד בישראל. אנו פועלים לקידום צו אותו יזמה רשות הטבע והגנים, להחמרת ענישה על סחר בלתי חוקי בחיות בר.

נחלים

"המזהם משלם" – אנו מקדמים הצעת חקיקה שבה הפיקוח על מזהמי הנחלים יהיה הדוק יותר, ואף יוטלו היטלים על כל זיהום, כפי שמוטלים היטלים על מי שמזרימים מזהמים לים. "לא מייבשים את הצפון" – בשל שנת הבצורת, רשות המים מבקשת להגביר את השאיבה מנחלי הצפון, מעשה שיוביל לפגיעה אקולוגית, ולפגיעה בציבור התיירנים והמטיילים. לקחנו חלק בקמפיין לצימצום השאיבות, אותו הוביל צוות הנחלים באגף שמירת טבע. במסגרת הקמפיין נשלחו כ-10,000 מיילים לחברי מועצת רשות המים כנגד ייבוש הנחלים. בנוסף אנו מקדמים את חיבור אזור הצפון למערכת המים הארצית, כך שגם בשנות בצורת יוכלו חקלאים לקבל אספקת מים סדירה, שלא על חשבון הטבע.

תכנון ושמירה טבע

התמודדות עם חוק ההסדרים

חוק ההסדרים שהובא בפני הממשלה כלל עשרות סעיפים שביקשו להצר את היכולת להגן ולשמור על הסביבה בישראל - בים, באוויר וביבשה. בין הסעיפים הללו היו עשרות סעיפים שביקשו לפגוע בלב לבם של הליכי התכנון, וביכולתם של הליכים תקינים אלה לשמור על הסביבה, כולל החלשה משמעותית של המשרד להגנת הסביבה. לשמחתנו, רבים מהאיומים הללו הוסרו מהחוק או צומצמו, לאחר עבודה אינטנסיבית שביצעה החברה להגנת הטבע מול משרדי הממשלה והכנסת. בדיונים שערך יו"ר ועדת הפנים דאז יעקב אשר, ניתנה במה מכובדת לסוגיות הסביבתיות ולסכנות הנובעות מההסדרים המוצעים. השמעת קולנו איפשרה להסיר את האיומים לפגיעה במעמדו של המשרד להגנת הסביבה כיועץ סביבתי, מניעת זכות ערר על החלטות של ועדה מחוזית, הקמת מיזמים ניסיוניים פוגעניים ללא היתר ותכנית. לצערנו, החוק עדיין מציע פגיעה במעמדן של הועדות, שהוקמו על מנת לשמור על הסביבה החופית ועל השטחים הפתוחים בישראל.

הגנה סטטוטורית על מסדרונות אקולוגיים

בעקבות פעילות שלנו במוסדות התכנון, קודם נושא המסדרונות האקולוגיים ברמה המחוזית וברמה הארצית, קודמה החלטת מועצה ארצית להכנה של תמ"א למסדרונות אקולוגיים ותוספת שטחים מוגנים. בימים אלו פועלת ועדת עורכים על תיקון 26 לתמ"א 1 - הכנה של תכנית סטטוטורית למסדרונות אקולוגיים, והחלק של מחוז דרום הופקד להערוך, עם תוספת משמעותית של שטחים מוגנים.

עין דבשה למרגלות רמת הגולן. צילום: יובל דקס

שטפונות ונגר

אושרה תמ"א 1 ותיקון 7 - תכנית מתאר ארצית למיתון נזקי שיטפונות ומתן פתרונות לניהול נגר בראיה אגנית. כחלק מהעבודה על תכנית אסטרטגית לשטחים פתוחים, מקודמת במנהל התכנון תכנית הגנה על הנחלים ושטחי ההצפה, והסתכלות על הסביבה הנחלית כעל משאב שיש לשמור אותו פתוח ומתפקד.

שער השומרון - נחל רבה

אנחנו נמצאים במאבק עיקש מול התוכנית להקמת אזור תעשייה "שער השומרון" נחל רבה. לפי תכנית זו עתיד להבנות אזור תעשייה בלב מסדרון אקולוגי, שמשתייך לשטחים בעלי הערכיות הגבוהה ביותר, בהיבטים של טבע ונוף במרכז ארץ ישראל, הכולל אוכלוסיית צבאים גדולה ומפותחת במיוחד, ומגוון גדול ביותר של יונקים, ציפורים ובעלי חיים נוספים.

רכס לבן וההפרדה המפלסית

המאבק ארוך השנים לשמירה על הרי ירושלים המשיך ללוות אותנו גם השנה. לאחר סיום הליכי התכנון להפרדה המפלסית בצומת אורה, ניצחנו בעתירה בבית המשפט המחוזי נגד הליך האישור של התכנית, שעשויה להוביל לסלילת כביש הטבעת המערבי ולהקמת שכונות נוספות במרחב. בימים אלה התקבלה החלטה נוספת לטובתנו בדיונים בעליון בעתירה של המדינה. בנוסף, על רקע המאבק נגד תכנית רכס לבן, רמ"י והותמ"ל החלו לבחון את קידום התכנית על שטח מצומצם יותר, תוך קידום יתרת השטח כגן לאומי, על מנת לצמצם את הנזק.

פינוי מפרץ חיפה

קידום תכנית מתאר ארצית 75 לפינוי מפרץ חיפה, כאשר במרכזה תכנון מחדש של מפרץ חיפה והיערכות משק האנרגיה להפסקת פעילות התעשייה הפטרוכימית במפרץ חיפה. תוכנית "שער המפרץ" היא תוכנית מתאר ארצית שמשמשת מסגרת לתוכנית ההתחדשות מפרץ חיפה. היא קובעת את ייעודי הקרקע, את מערך השטחים הפתוחים ואת מערך התשתיות בתוכנית החדשה, וקובעת הוראות והנחיות להכנת תוכניות מפורטות, כלומר - מייצרת את התשתית לקידום של התוכניות שמכוחן ניתן יהיה להוציא את התכנון לפועל.

רכס לבן. צילום: דב גרינבלט

צפון חריש

אזור חריש הוא אזור בעל חשיבות סביבתית ואקולוגית אסטרטגית לישראל. מדובר באזורי ליבה לאורכו של מסדרון אקולוגי בחשיבות ארצית, אשר קטיעתו או צמצומו יביאו לנתק דרמטי בין צפון הארץ למרכזה. השטחים הטבעיים שסובבים את חריש, מהווים ליבה אקולוגית משמעותית לאורכו של מסדרון זה, בהיותם רחבים, מגוונים ואיכותיים מבחינת ערכי הטבע שבהם. ככאלה הם משמשים בתי גידול של מיני בעלי חיים וצמחים רבים. החברה להגנת הטבע בשיתוף קק"ל, מובילות את ההתנגדות להרחבת העיר חריש על חשבון השטחים הירוקים והפתוחים, ומלוות את פעילות הועדה המיוחדת בחריש.

החוק להסדרת מגורים בשטחי מרעה

השנה חזר לשולחן חוק המרעה, שקודם על ידי שרת ההתיישבות אורית סטרוק והח"כים שמחה רוטמן, דוד ביטן, טלי גוטליב ואחרים. חוק זה מבקש להכשיר מבנים שהוקמו בניגוד לחוק ולאפשר הקמת מבנים נוספים, כדי לאפשר לרועים המשגיחים על עדרם לגור בשטחי הרעיה. החברה להגנת הטבע נאבקה בקידום חוק זה, מתוך הבנה שהחוק יוביל להקמת חוות רבות תוך פגיעה קשה בשטחים הפתוחים, כולל בשטחים

מוגנים, ולפגיעה בשלטון החוק על ידי הכשרת עשרות 'חוות' קיימות בשטחים פתוחים בכל הארץ. חוות שהוקמו בדרכים פתלתלות, לעתים בתמיכת הממשלה והשלטון המקומי, אולם תוך חריגה מנהלים ומסמכות.

בנייה במרחב הכפרי

מנהל התכנון מקדם בימים אלה עדכון נוסף לתמ"א 35 (תיקון 5), שמתמקד בשינוי מגבלות הבנייה במרחב הכפרי. המתווה המקודם מגלם פריצה של עקרונות היסוד שעליהם הושתתה תמ"א 35 – שיצרה הבחנה מסודרת וברורה בין המרחב הכפרי לעירוני, וקבעה לראשונה כי הציפוף יבוצע בערים, וכי המגזר הכפרי יישמר ברובו כמרחב חקלאי ופתוח, במטרה לשמר את החקלאות ואת השטחים הפתוחים בישראל. המתווה החדש המתגבש בימים אלה, מבקש להפוך תפיסה זו ולבצע מהפכה של ממש במרחב הכפרי – הגדלת הציפוף בקיבוצים ובמושבים והסרת מגבלות הבנייה הקיימות בהם, כך שיתאפשר להוסיף עוד אלפי דירות חדשות במושבים וקיבוצים. גם כאן – אנחנו עוקבים אחר העדכונים המתוכננים, ולא נהסס להשמיע את קולנו מול פגיעה נוספת בשטח הפתוח.

שיקום ביצות הכבארה

החברה להגנת הטבע יחד עם יד הנדיב, רשות ניקוז ונחלים כרמל, רשות הטבע והגנים, מועצה אזורית חוף כרמל ומעגן מיכאל – מקדמים תכנון מחודש של מרחב ביצות כבארה הקדום, המרחב ששינה פניו מן הקצה אל הקצה במהלך שנות ה-20 של המאה הקודמת, והפך לנוף תרבותי מעשה ידי אדם, ללא שרידים לגופי המים המקוריים, וללא החי והצומח שליוו אותם. הפרויקט מבקש להחזיר עטרה ליושנה, ולשחזר את בית הגידול שנכחד. המרחב נמצא למרגלות זיכרון יעקב ובין שני המטרופולינים – חיפה ותל אביב. מרחב הבקשה חולש על שטח של אלפי דונמים.

שימור ושיקום בתי גידול בישראל

קיבלנו המשך תמיכה מ-Glazer foundation לקידום מדיניות שימור ושיקום בתי גידול בישראל. התמיכה, בסך 300 אלף דולר לשנת 2026 ולשנת 2027, תאפשר לנו להמשיך בעבודת המיפוי, בניית המתודולוגיה, ודחיפה של פתרונות לצורך קידום תחום השיקום בישראל. גם בימים אלה ממשיך קידום החלטות קול קורא מיוחד לנושא השיקום, דרך "קרן השטחים הפתוחים". הקול הקורא מתייחס בשנים אלה לפרויקטים בתחום שיקום בתי גידול לחים. אנחנו פותחים השנה מיזם משותף עם המשרד להגנת הסביבה, לקידום תכנית פעולה לתחום השיקום במדינת ישראל.

ברוזה משיש, מין נדיר התלוי בקיומם של בתי גידול לחים. צילום: יואב פרלמן

שיקום השטחים הפתוחים בצפון

אנחנו פועלים עם אלכא ומינהלת הנופה לצפון, לקידום מהלך לשיקום השטחים הפתוחים בצפון. מלחמת חרבות ברזל החריפה את מצבן של המערכות האקולוגיות, והדגישה את הצורך בתוכנית פעולה מקיפה לשיקום מערכות טבע, חיזוק הקישוריות האקולוגית, והשבת תפקודים חיוניים של נחלים ומעיינות, שטחים חקלאיים פתוחים, יערות טבעיים, בתי גידול נדירים ושטחים פתוחים עירוניים. פרויקט "תנופה לצפון – שטחים פתוחים" מגבש סל פרויקטים איכותי ומעשי, שיתווה כיוון לפעולה ממשלתית, אזורית וציבורית למען שיקום המרחב, חיזוק החוסן המקומי, ופיתוח בר קיימא של הטבע והקהילה.

חתול בר וצבי ברמה הגולן. צילומים: לירון שפירא

רותמים את המגזר העסקי לשמירת הטבע

במסגרת מיזם טבעיז, השלמנו השנה עוד ארבעה מיזמים חדשניים עם המגזר העסקי:

יפה נוף א

חברת התשתיות של העיר חיפה, הטמיעה בנהלי החברה פרוטוקולים מתקדמים להגנה על הטבע בעת פיתוח התשתיות

צבר קמה א

תאגיד חקלאי באזור השפלה, הטמיע שיטות סביבתיות לעיבוד, תוך מניעת זהום נחלים

קיבוץ נאות סמדר א

פיתח תכנית להתאמת תשתיות הישוב, כתחנת תדלוק לציפורים נודדות ותמיכה בתיירות אקולוגית בקיבוץ: הקמת בריכת שתייה לציפורים, שתילת צומח מקומי, התאמת התאורה, ועוד

עין נטפים א

מתקן טיהור השפכים של העיר אילת, השלים התאמה של מאגר המים כתחנת תדלוק וקינול לעופות, בהתבסס על תכנית שגובשה במסגרת טבעיז, ויישומה מומן ע"י קרן שטחים פתוחים

מרכז חקלאי העמק א

תאגיד חקלאי שהיקפו מאות אלפי דונמים באזור העמקים, הטמיע בפעילותו פרוטוקולים מתקדמים לשימור קרקע והגנה על הנחלים מפני זיהום, תוך ביצוע פיילוט מוצלח למניעת סחף קרקע.

יקב ברקן א

השלים פיילוט של 3 שנים, עם פתיחה עונתית של הכרמים באזור הרי ירושלים, בכדי לשמור על נתיבי מעבר לצבי הארץ ישראלי

אקלים

צילום: דב גרינבלט

לאחר שהממשלה עצרה למעשה את קידומו של חוק אקלים, עיקר עבודתנו בתחום האקלים השנה היה בחיזוק תשתית הידע, הטמעה ארגונית, ושיתופי פעולה.

חיזוק תשתית הידע

במסגרת שיתוף פעולה מחקרי עם אוניברסיטת בן גוריון התחלנו מחקר על הקשר בין שיקום בתי גידול לחים ומערכת אקולוגית בריאה של ציפורים נודדות, שהיא חלק מהמערכות האקולוגיות העולמיות, שחשיבותן להתמודדות עם משבר האקלים בוסס. בנוסף, התחלנו בניתוח מקרי בוחן ישראלים להדגמת עומק חשיבותם של פתרונות מבוססי טבע להתמודדות עם שינוי האקלים, על בסיס מודל שפיתח ארגון שמירת הטבע העולמי ה- IUCN ובהיוועצות איתו.

הטמעה ארגונית

במקביל לוועידת האקלים העולמית, קיימנו אירוע שיא בנושא משבר האקלים, בהובלת אגף חינוך. האירוע כלל כ-600 תלמידים.

שיתופי פעולה

המשכנו לבסס את השותפות עם מנהלי מדיניות אקלים בארגון בירדלייף העולמית, לקחנו חלק בפרויקט איזורי לגיבוש תכנית אדפטציה לעמק הירדן, בפורום האקלים של בית הנשיא, ובקואליציית הארגונים למען האקלים.

צפרות

צילום: לירון שפירא

רשת מרכזי הצפרות

התחנה לחקר ציפורי ירושלים ע"ש נילי ודוד

שנת פעילות גדושה ומלאה, 7,830 ציפורים מ- 67 מינים סומנו בביתן אריאל, מעל 10,000 תלמידים עברו בתחנה בתוכניות חינוכיות שונות. צוות התחנה לקח חלק בניטור עופות נדירים במרחב ירושלים ובמדבר יהודה. בגלריה ע"ש גייל רובין התקיימו מספר רב של אירועים, תערוכות והרצאות, כולל כנס המטבעים השנתי. דרך התחנה התקיים מערך פעילויות לילדים ולנוער, שכלל חוגי ילדים ונוער, כנסים ומפגשים לצפרים צעירים.

מרכז הצפרות אילת

במרכז הצפרות אילת המופעל בשותפות עם תאגיד התיירות של אילת וקק"ל הייתה שנה מעולה, עם כמויות גדולות מאוד של ציפורים בטיבוע – מעל 15,700 ציפורים מ- 68 מינים, במיוחד בעונת האביב. כ- 150,000 מבקרים ביקרו בפארק ונהנו מחווית טבע עשירה ומגוונת. בנוסף, מרכז הצפרות אילת הוביל מספר מחקרים הבודקים את התרומה של ציפורים נודדות לחקלאות בערבה הדרומית, וכן ניטור של עופות נדירים בדרום הרחוק, בשיתוף עם רשות הטבע והגנים. פרויקט שיפור המערכת הטבעית במט"ש אילת הושלם בהצלחה וכבר משמש מוקד למגוון ביולוגי ולתיירות אקולוגית. שתי סדנאות בינלאומיות התקיימו במימון המשרד לשיתוף פעולה אזורי, לניהול של מרכזי צפרות מבוססי קהילה, ולתיירות אקולוגית, בהן השתתפו עשרות ממגוון מדינות האזור.

מרכז צפרות רמת הנגב

מרכז צפרות רמת הנגב הפועל בשותפות עם רשות הטבע והגנים נכנס לשנת פעילות ראשונה לאחר פתיחתו. בשנת הרצה זו כבר ביקרו במרכז הצפרות כ- 1,500 מבקרים שנהנו ממבחר פעילויות וממידע עשיר. מרכז הצפרות רמת הנגב הוביל מספר מחקרים על עופות נדירים בנגב בשיתוף רשות הטבע והגנים.

מרכז זה מופעל בשיתוף עם בית ספר שדה מעגן מיכאל, והפעילות מתרכזת ברובה בפארק הצפרות החדש במעגן מיכאל, שנחנך השנה, ומופעל בשותפות עם קיבוץ מעגן מיכאל. עבודות הפיתוח בפארק הצפרות נמשכו, כולל חנוכה של תשתיות חדשות לקליטת קהל. בשנת 2025 החלה פעילות ממשק, ניטור והדרכה ענפה בפארק, כולל אירוח של מספר אירועים גדולים, וביניהם האירוע לחברי החברה להגנת הטבע בסוף אוקטובר שכלל הופעה של אגדה חיה.

שיקום בריכות דגים

בכפר רופין, שם מתקיים פרויקט שיקום בשותפות עם קיבוץ כפר רופין, התחיל שיקום של 500 דונם נוספים בבריכות הקשת. השיקום כולל פרויקט שממון על ידי הקרן לשמירה על השטחים הפתוחים, בשותפות עם רשות ניקוז ונחלים ירדן דרומי, לחיבור מקור מים טבעי מעין סהרון לבריכות המשוקמות. מחקר משותף עם אוניברסיטת בן גוריון בוחן את ההשפעה של פעולות השיקום בכפר רופין על המגוון הביולוגי, בדגש על הציפורים הנודדות.

במעגן מיכאל, שם השיקום מתבצע בשותפות עם קיבוץ מעגן מיכאל, התחילה פעילות שיקום בבריכה 21, במימון הקרן לשמירה על השטחים הפתוחים. במסגרת השיקום המתוכנן, ישופרו המערכות הטבעיות בבריכה, וכן התשתיות לקליטת קהל מסביב לבריכה.

בעמק החולה, החל שיתוף פעולה עם הקיבוצים דן ודפנה, בשיתוף עם רשות הטבע והגנים, לשיקום חלק מבריכות הדגים הנטושות.

הבריכה המרכזית של פארק הצפרות בכפר רופין במבט מרחפן. צילום: גיא שרי

אלופי הנדידה

בתחילת אפריל התקיים באילת, זו השנה ה- 10, מירוץ אלופי הנדידה. במסגרת המירוץ, גויסו כספים למען השמירה על השחפיות הדוגרות בישראל. במירוץ השתתפו מעל 150 איש, מחציתם ילדים ובני נוער. הם התחרו במירוץ הצפרות באזור אילת. קבוצת החרטומנים זכו בתואר אלופי הנדידה, ואילו קבוצת הטרנזיטיבות, הקבוצה הלהט"בית הראשונה, זכתה בתואר אלופי הנתיב, על הובלתם בגיוס הכספים.

מצלמות אונליין

פרוייקט ייחודי זה מתקיים בשותפות עם רשות הטבע והגנים זו השנה העשירית, ומשודר בשידור חי באתר הצפרות הישראלי. בשנת 2025 התקיים מעקב מצלמות אחרי זוג העקבים העיטיים, שלמרבה הצער נכשלו בקינון לראשונה לאחר תשע שנים מוצלחות; זוג החיוויאים הצליחו להפריח גוזל מול המצלמות; שישה זוגות של נשרים, וכן זוג רחמים, קיננו במרץ מול המצלמות בנגב, והפריחו חמישה גוזלי נשר ועוד שני רחמים. מול המצלמות התחוללו דרמות רבות, שמשכו מיליוני צופים בשידור החי ובסיכומים ברשתות החברתיות, מהארץ ומהעולם.

תיעוד הקן של העקבים העיטיים מתוך פרויקט עופות דורסים בשידור חי

אירועי צפרות נוספים

ב- 15 בדצמבר התקיים באוניברסיטת תל אביב יום העיון השנתי ה- 46 ברציפות. באירוע חגיגי זה השתתפו מעל 1,100 צופים, שנהנו מתוכנית מגוונת, עשירה ומרתקת. הושק פרויקט 'שירת הזמיר' מבית אגדה חיה, בו נכתבים שירים על ציפורי ישראל. מרכז הצפרות הישראלי מספק את הידע המקצועי לכתיבת השירים. השירים שהושקו בשנת 2025 כוללים יצירות על צופית בוהקת, נשר מקראי ותנשמת, והם זוכים להצלחה רבה ברשת ובהופעות חיות. תחרות בחירת ציפור השנה, שהתקיימה באתר הצפרות הישראלי, משכה אלפי מצביעים ומצביעות, שבחרו בציפור שריגשה אותם ביותר. במקום הראשון זכה העיט השחור, אותו מצא נתנאל ברנשטיין, מתנדב בשנת שירות במרכז הצפרות אילת. במקום השני זכה הפרס, ובמקום השלישי זכתה החיוורנית.

תיירות

צילום: רשות מקרקעי ישראל

שנת 2025 תיזכר כשנה שבה עברה תיירות הפנים בישראל מניהול משבר תחת לחימה, לתהליך מואץ של שיקום והתעצמות. עבור אגף התיירות של החברה להגנת הטבע, הייתה זו שנה של "חזרה לבית הטבעי" – חזרתם של מוסדות החינוך, הקהל המשפחתי והמטיילים הוותיקים אל מסלולי הטיול ואל תשעה בתי ספר שדה הפרוסים ברחבי הארץ.

נקודת המפנה – אפריל 2025: חזרתם של בתי ספר שדה בצפון לפעילות מלאה בחודש אפריל, היוותה אבן דרך אסטרטגית. פתיחה זו סימנה את השבת הביטחון התיירותי ואת היכולת להחזיר למסלולם את מערך הלינות והטיולים באזורי קו העימות לשעבר. עם פתיחת הצפון, ראינו התאוששות מהירה בביקושים, הן במגזר החינוכי והן בקרב משפחות, שחיפשו את המרחבים הירוקים כחלק מתהליך הריפוי הלאומי. תחום בתי ספר שדה חתם את השנה האחרונה בעשייה רחבה, התחדשות והעמקת ההשפעה החינוכית בשטח. במהלך השנה מולאו שורות התחום באנשי ונשות סביבה וחינוך איכותיים, עם כניסתם של שני מנהלים חדשים לבתי ספר שדה גולן ועין גדי, הצטרפות רכזים ומדריכים בוגרים חדשים, והובלה של צוותים צעירים משובחים שממשיכים להפוך חזון חינוכי למציאות יומיומית.

בית ספר שדה חרמון. צילום: תומר אבני

מערך תשעת בתי ספר שדה הוכיח השנה חוסן ארגוני, תוך עמידה ביעדים תפעוליים וכלכליים מרשימים, למרות המגבלות הביטחוניות שליוו את תחילת השנה.

נתונים כלכליים ומדדי הצלחה:

מחזור פעילות: מחזור הפעילות לשנת 2025 נאמד בכ-38 מיליון ש"ח, נתון המייצג גידול של כ-15% ביחס למחזורי הפעילות שנרשמו בשנות שגרה קודמות.
תמהיל קהלים: השנה התאפיינה בחזרת הטיילות החינוכית ושובו של הציבור אל הטבע, תוך שמירה על תפוסות גבוהות במרבית אתרי האירוח.
במהלך 2025 פעלנו תחת תפיסה שירותית המשלבת חוסן ביטחוני עם חוויית טבע. המשכנו להוות עוגן, תוך התאמת המענה לצרכים המשתנים של הציבור.

תכנית שדרוג השתיות רב-שנתית

כחלק מהיערכותנו לשנת 2025, הוצאנו לפועל תכנית השקעות נרחבת לשיפור הנכסים, תוך שימת דגש על בטיחות, נגישות וקיימות. ניצלנו את זמן המלחמה להמשך שדרוג בפרויקטים הגדולים - אכזיב, אילת, עין גדי, לצד עשרות פרויקטים הקשורים לשיפור הנראות וחווית האירוח.

מחלקת קבוצות: צמיחה מקצועית וחיבור לטבע

תכנית "ארץ אהבתי" של החברה להגנת הטבע ביססה השנה את מעמדה כמותג מוביל ואיכותי לטיולי עומק למבוגרים. התכנית אינה רק מערך טיולים, אלא קהילה של מטיילים ומטיילים המוצאים בטבע הישראלי מקור לידע, חיבור ושלווה.

ייחודיות התכנית

סטנדרט הדרכה חסר פשרות: כל הטיולים מובלים על ידי המדריכות והמדריכים המקצועיים ביותר של החברה להגנת הטבע, לצד מומחי תוכן אורחים. רמת הידע והתוכן הם סימן ההיכר של התכנית. מגוון תמטי רחב: בשנת 2025 הצענו סדרות במנעד רחב – החל מטיולים "קלאסיים" בשבילי הארץ, דרך סדרות נושאיות ועד לטיולי קמפוס מרוכזים הכוללים לינה בבתי ספר שדה. התאמה לקהלי יעד: התכנית נבנתה ברמות קושי משתנות, מטיולי הליכה מאתגרים ועד לסיורים נינוחים, נתון שאיפשר הנגשה של הטבע לקהל רחב של גמלאים ומבוגרים חובבי טבע.

ביצועים ונתונים לשנת 2025

צמיחה בהיקפי הפעילות: עבודה מקצועית ומאמצת הובילה לגידול מרשים של 30% ברישום לתכניות השונות. הוצאנו לפועל למעלה מ-40 סדרות שונות ומבחר קמפוסים. כלל התכניות אשר הושקו השנה זכו לרישום מלא לאחר פרסומן. תכניות "רואים טבע": סדרות של הרצאות שמהוות ערוץ תוכן מרכזי למורים גמלאים בכמה מוקדים, סדרת הרצאות כוללת שמונה מפגשים בפריסה ארצית, המשלבים טבע וידע אקדמי לצד סיפורים אישיים. שיתופי פעולה עם קתדראות: חיזקנו את הקשר עם חובבי הטבע בקתדראות מודיעין ובפתח תקווה, תוך הובלת סדרות טיולי עומק המותאמות לקהל הגיל השלישי ואוהבי ידע.

שמירת טבע ומעורבות קהילתית

פסטיבל "הולכים על פתוח", המתקיים בשיתוף הקרן לשמירה על שטחים פתוחים (רמ"י), הפך השנה למוקד משיכה מרכזי. הפסטיבל פעל במועדי שיא (פסח וסוכות) והנגיש את ערכי שמירת הטבע לכ-15,000 משתתפים, מכל קצוות הציבור הישראלי.

מטרות הפסטיבל והחזון הסביבתי:

◀ העלאת מודעות לחשיבות השטחים הפתוחים - השטחים הפתוחים הם "הריאות הירוקות" של המדינה. מטרת הפסטיבל היא להמחיש לציבור כי שטח פתוח אינו "שטח ריק" הממתין לבנייה, אלא מערכת אקולוגית חיונית המספקת הגנה על מגוון ביולוגי ומקום למפגש אנושי.

- ◀ חשיפת אתרים משוקמים ומונגשים: הפסטיבל משמש במה להצגת פרויקטים של שיקום נופי ואקולוגי שבוצעו במימון הקרן. המטיילים זוכים להכיר מקרוב אתרי טבע שעברו תהליכי החיאה, ניקוי והנגשה לקהל הרחב.
- ◀ יצירת חיבור רגשי ובלתי אמצעי לטבע- באמצעות הדרכה מקצועית וחוייתית, אנו שואפים להפוך את המטיילים ל"שגרירים של הטבע". ככל שהציבור יכיר ויאהב את אתרי הטבע המקומיים, כך תגדל המחויבות הציבורית לשמירה עליהם.
- ◀ צדק סביבתי ונגישות לכל- קיום הפסטיבל ללא תשלום מאפשר לכלל אוכלוסיית המדינה, ללא קשר למצב סוציו-אקונומי, ליהנות מפעילות איכותית, ערכית ומעשירה בטבע הישראלי. האתרים שפעלו השנה: צפון: שביל בין הגשרים, מורד הירדן, תל תנינים, נחל ציפורי, מצד עתרת, ביצות כנרת. מרכז: אגמון חפר, עיינות גיבתון, מרכז צפרות מעגן מיכאל. דרום: פארק אקולוגי מצודת ים אשדוד, פארק צפרות אילת, טיילת מצפה רמון.

פסטיבל הולכים על פתוח

חזון לעתיד: בקתות שבילים

לקראת סיומה של שנת 2025, הניעה החברה להגנת הטבע, בתמיכת רשות מקרקעי ישראל, את פרויקט "בקתות שבילים" – יוזמה תשתיתית וחברתית רחבת היקף, המיועדת להעניק מענה מקצועי וערכי לאלפי המטיילים והמטיילות בשביל ישראל (השביליסטים). הפרויקט מבוסס על הקמת מערך של 6 בקתות לינה ייעודיות הממוקמות בתוך מתחמי בתי ספר שדה לאורך ציר שביל ישראל. הבקתות אינן משמשות רק כפתרון לינה, אלא מתוכננות כ"תחנות עגינה" המשלבות נוחות, קהילתיות וחינוך סביבתי. בכך, הפרויקט בהובלת החברה להגנת הטבע, ממסד את תרבות "מלאכי השביל" ומעלה אותה לרמה של תשתית לאומית יציבה.

חינוך

צילום: תומר אבני

סמנכ"ל החינוך החדש מביא איתו רוח חדשה, חזון ודרך ברורה להגשמתו. אושר מבנה ארגוני חדש לאגף, הוקמו ובוססו שגרות מטה, נוספו תקנים חדשים לתחומים נוספים (מדריכים, שמירת חיים), אוישו תקנים בתחום בתי-ספר שדה ובחוגי סיוע, ואנו פועלים ליצירת רצף חינוכי ערכי מגן ועד יג' לרבות התנדבות לשנת שירות. בנוסף - אנו פועלים להפעלת מתווה טיילות פנאי, ולרענון מודל ההפעלה של בתי-ספר שדה.

הכשרה מקצועית

מחלקת הכשרות ממשיכה להוביל בתחום ההכשרות המקצועיות לצוותי ההדרכה בכלל, ולצוותי ההדרכה של חלה"ט בפרט. בקורס הקיץ של הצוותים הצעירים שלנו, שמנו דגש מיוחד על חיבור לטבע ולשטח. שילבנו סדנאות של מיומנויות שטח, שימוש בשטח, שהיה וחיבור לטבע, על מנת להגביר את הזיקה והקשר של המדריכים לטבע ולסביבה. לראשונה השנה, שולבו מדריכי חוגי סיירות בקורס מדריכי מערכת החינוך ("תו תקן"), יחד עם מדריכי בתי ספר שדה. השילוב נעשה מתוך כוונה ליצור שכבת מדריכים צעירים, בעלת זהות וזיקה לחברה להגנת הטבע, ולהעניק לכולם הכשרה ומיומנויות דומות - כך שיתאימו למגוון המשימות שיש בכל יחידות השטח: הדרכת טיולים, חוגים, חינוך סביבתי ופעילויות שונות. בקורסים שמנו דגש על התאמת המיומנויות והנושאים הנלמדים למגוון סוגי ההדרכות.

ילדים ונוער

תחום ילדים ונוער הינו תחום חדש, שמאגד תחתיו את נושא ההתחנכות בחברה להגנת הטבע, בתהליכים ארוכים, מגילאי גן ילדים ועד לשנת שירות וגיוס לצבא. התחום במתכונתו הנוכחית החל לפעול במאי 2025 ועדיין נמצא בשלבים של למידה והתפתחות.

חוגי סיירות

מזה שנים שמודל ההפעלה של חוגי הסיירות התבסס על קבוצות קטנות ומפוזרות, שמודרכות ע"י ש"שים ומד"צים. השנה מיקדנו את הפעילות בכל אזור ל-3 מוקדים, שבהם פועלים ברצף גילאי מכיתה ד ועד כיתה יב. את השכבות הצעירות מדריכים מדריכים צעירים (תיכונים) יחד עם ש"שים, את שכבות הביניים (ו-ז) מדריכים ש"שים ואת השכבות הבוגרות (ח-יב) מדריכים בוגרים. בצורה זו יצרנו עבור החניכים רצף חינוכי נכון, שבו המדריכים מתאימים לרמת החניך. עבור המדריכים יצרנו תהליך התבגרות כמדריך בתוך מסגרת החוגים. כיום בחוגי סיירות עובדים כ-40 מדריכים בוגרים, מצויינים ורתומים, שעברו הכשרה בקיץ והשתלמויות לאורך השנה.

חוגי נוער

חוגי הנוער פועלים אחת לחודש ברחבי הארץ, עבור ילדים ובני נוער מכיתות ה' ועד י"ב, המחולקים לקבוצות גיל ובתי ספר שדה שונים. כל קבוצה מטיילת ופועלת במרחב הגאוגרפי שלה, מתוך היכרות מעמיקה עם הסביבה המקומית ועם אתגרי שמירת הטבע הייחודיים לה. לצד הפעילות האזורית-מקומית, מתקיימים במהלך השנה גם טיולים ואירועים ארציים, בהם נפגשים כלל החניכים מרחבי הארץ, מטיילים באותו אזור

ומעמיקים בתכנים ובמסלולים המותאמים לרמות הגיל והניסיון השונות. השנה פעלו כ- 10 חוגים בבית ספר שדה גליל, חוף כרמל, שקמים ואילת, והשתתפו בהם למעלה מ- 200 חניכים קבועים. נוסף על כך, בחודש אוקטובר ולרגל חג החנוכה, נפתח חוג נוער נוסף לילדי משפחות המילואים, בשיתוף פעולה עם ארגון "העוגן למשפחות המילואים". בחוג נוער זה השתתפו כ- 50. החוגים משלבים טיולים ארוכים, פיתוח מיומנויות שטח, למידה חווייתית ומפגש ישיר עם סוגיות שמירת טבע עכשוויות. בשנה האחרונה הושם דגש על חיזוק התשתיות של חוגי הנוער, לצד הצורך בהתאמת התכנים החינוכיים לסוגיות הסביבתיות הרלוונטיות, והעמקת כוח ההשפעה של החוגים, מתוך מטרה לחזק את החיבור לטבע ולהצמיח דור צעיר של מטיילים, מובילים, אכפתיים ושומרי טבע. הרואים עצמם שותפים פעילים בשמירה על הטבע בישראל - בהווה ובעתיד.

בחודש נובמבר לצד ועידת האקלים COP30 שהתקיימה בברזיל, התחברו חוגי הנוער וחוגי סיור לאירוע נוער ארצי, שהשתתפו בו כ- 500 חניכים. בסופ"ש זה החניכים הגיעו לחניון כוכב הירדן בערב שישי, שם נפגשו עם נושא משבר האקלים והקשר שלו למשבר הסביבתי. בערב אף קיימו ועידת COP משלהם, שמעו על מצב המערכות האקולוגיות והמשבר הסביבתי, ודנו ביכולת ובדרכים שלהם להשפיע על מצב הטבע. בשבת, יום למחרת, יצאו לטייל במספר מסלולים לצד נהר הירדן, שהיווה סוגיה סביבתית מרכזית, אותה למדו לאורך הטיול. בסיום המסלולים נפגשו כולם בנקודה אחת סביב נהר הירדן.

החניכים נכנסו לקייקים, וקיימו פעילות אקטיביסטית נהדרת בנהר הירדן, בקריאה לשיקום הנהר - שחרור מים לנהר הירדן והחזרת המים לנחלי האזור. תודות ליחידות בתי ספר שדה (כרמל, אילת גליל ושקמים), למנהלי ומדריכי חוגי סיור, ולעמותת העוגן למשפחות המילואים - על שיתוף פעולה שהולך ומעצים.

בוגרי חוגי סיירות בהרי אילת. צילום: רן כוכבא

החברה הערבית – גני ילדים במזרח ירושלים

במהלך השנה החולפת, התמקדה מחלקת החינוך במזרח ירושלים בביסוס והעמקת הקשר של ילדים ובני נוער עם הטבע העירוני. הדבר נעשה באמצעות גישה לימודית חווייתית, מחקרית ומשמעותית. הפעילות הורחבה באופן ניכר, פותחו תהליכים מעמיקים ומתמשכים עם מוסדות החינוך השונים, ואלפי תלמידים, גננות ומורים נחשפו לחוויות עשירות של טבע, חק, סקרנות והבנה סביבתית. שנה זו התאפיינה בצמיחה והתפתחות, ביוזמות חדשניות, בחיזוק ניכר של שיתופי הפעולה ובקידום תהליכים חינוכיים ארוכי טווח – כל זאת תוך הקפדה על התאמה תרבותית, קהילתית ופדגוגית מלאה לצרכים הייחודיים של התלמידים והמסגרות החינוכיות במזרח העיר.

החברה הערבית מזרח ירושלים, בית מלון לחרקים. צילום: צוות רכזי ומדריכי מזרח ירושלים

הכניית גנים – בית מלון לחרקים

השנה, התוכנית החינוכית בגני הילדים במזרח ירושלים כללה כ-40 גנים מכלל שכונות מזרח העיר. כל גן השתתף בארבעה מפגשים חינוכיים מובנים, שהתמקדו בהיכרות מעמיקה עם עולם הטבע; תחומים אלו כללו סביבה, בעלי חיים, תהליכים טבעיים וטיפול סקרנות מדעית. נוסף על כך, יצאו הילדים לשלושה טיולי טבע חווייתיים ורבי משמעות, שבמהלכם רכשו ידע והבנה "דרך הרגליים והלב": באמצעות התבוננות פעילה, הקשבה, חוויה רגשית וחיבור בלתי אמצעי למרחב הטבעי שבו הם חיים. הוענקה לכל גן האפשרות להוביל יוזמה חינוכית-סביבתית, ואחד הפרויקטים הבולטים ובעלי ההשפעה הרבה ביותר השנה היה "בית מלון לחרקים". במסגרת יוזמה זו, הילדים והצוותים החינוכיים לא רק רכשו ידע אודות חרקים, אלא אף נטלו חלק פעיל בשמירה על המערכת האקולוגית: הם תכננו, בנו והקימו "מלון" המקנה סביבת מגורים לחרקים ומועיל לסביבה המקומית. מהלך זה עודד את הילדים לשאול שאלות, להרהר ולפעול, והפך את הלמידה

מאירוע חד-פעמי לחוויה מתמשכת ועשירה, המתרחשת בגן באופן שוטף. המיזם עורר התלהבות ניכרת בקרב הילדים והגננות, אך מעבר לריגוש הראשוני – הוא חולל שינוי חינוכי וחברתי ממשי:

הילדים חיזקו את תחושת האחריות והמסוגלות העצמית, הפנימו את כוחם להשפיע ולחולל שינוי, טיפחו אמפתיה לטבע ולסביבה, הבינו לעומק את חשיבות המגוון הביולוגי והכירו בכוחה של פעולה קטנה במסגרת הגן להשליך על עולם רחב יותר. עבור רבים מהילדים, זו הייתה הפעם הראשונה שבה נחשפו לטבע לא כיישות מרוחקת – אלא כמרכיב מהותי בחייהם, אותו הם מטפחים, והוא מצידו מעניק להם הגנה ורווחה. מעבר להשפעתה הישירה והפרטנית על הילדים, התכנית תרמה לחיבור אנשי חינוך וילדים סביב יוזמה מבורכת, עוררה שיח עמוק ומהותי בנושאי סביבה ואחריות, והניחה יסודות יציבים לתשתית חינוכית שתמשיך לפעול ולהתקיים גם עם תום הפעילות הממוקדת. על כן, מיזם "מלון החרקים" אינו בגדר פרויקט חינוכי בלבד – הוא מהווה נקודת מוצא לגיבושו של דור צעיר במזרח ירושלים המכיר את עולם הטבע, חש אליו זיקה עמוקה, ורואה עצמו כחלק אינטגרלי ובעל חשיבות בשמירה ובטיפוח שלו.

ברצוננו להביע את הערכתנו העמוקה והכנה לגננות, על עבודתן המשותפת, מסירותן הבלתי נלאית והמרץ הרב שהשקיעו. כמו כן, אנו מוקירים תודה לצוות המדריכות על ההכוונה המקצועית, הסיוע הנחוץ ועל עיצוב מתודולוגיה פדגוגית מוקפדת ומותאמת באופן מדויק לגילאי הילדים.

החברה הערבית – הציבור הדרוזי והצ'רקסי

הפעילות של החברה להגנת הטבע במגזר הדרוזי - צ'רקסי מתקיימת בכלל היישובים, וכוללת חינוך סביבתי, ליווי מדריכים לטיולי בתי הספר, חוגי "יזם ירוק" ופרויקטים מזדמנים נוספים המתקיימים במהלך השנה. מטרת הפעילות היא חיזוק הקשר של התלמידים לטבע ולסביבה שלנו, באמצעות מפגשים חווייתיים ולמידה חוץ - כיתתית. בחברה הדרוזית פועלים כ־20 מדריכים ומדריכות.

פעילות חווייתית בטבע בשפה העברית

בחודש אוגוסט 2025 הופעלה בחברה הדרוזית תוכנית חווייתית בטבע בשפה העברית, פרויקט משותף של החברה להגנת הטבע עם מפמ"ר. מטרת התכנית הייתה להניע להעשרת אוצר המילים של התלמידים בשפה העברית בתחומי האדם, הטבע והסביבה, ופיתוח יכולת ההמשגה, ההבנה והשיח בעברית בנושאים אלו. במסגרת הפעילות, התלמידים הבינו את הקשר ההדוק בין בריאות משאבי הטבע לבין בריאות האדם, ולמדו על תלותו של האדם בטבע לשם קיום חיים בריאים עבור הדור הנוכחי ועבור הדורות הבאים. בנוסף, התלמידים הכירו את ההשפעות השונות שיש לאדם על עצמו ועל סביבתו, כתוצאה מבחירותיו ואורחות חייו. התוכנית שאפה להקנות לתלמידים כלים לאימוץ אורחות חיים אחראיים ומקיימים, המקדמים את בריאות האדם והסביבה כאחד.

בתוכנית השתתפו 13 קבוצות תלמידי כיתות ז' ו י', וההדרכה הייתה ע"י 10 מדריכים של החברה להגנת הטבע. ראויה לציין ההתגייסות המרשימה של צוות המדריכים, אשר נענה לביצוע והעברת הפעילות בהתראה קצרה ובדקה ה־90, תוך מחויבות גבוהה, גמישות מקצועית ורוח עשייה. בנוסף, תודתנו נתונה לצוות הרכזות של החברה הדרוזית על עבודתן המקצועית והמסורה בהכנת מערכי הפעילות והעזרים הפדגוגיים, וכן על התאמתם המדויקת למטרות הפרויקט ולצרכים החינוכיים בשטח. שיתוף פעולה זה, בין צוותי החברה, תרם באופן משמעותי להצלחת הפעילות ולקידום יעדיה.

עם אחד

בשנות המלחמה נרתמנו לפעילויות רבות למען תושבים שפוננו מבתיהם, משפחות של לוחמים, ילדים שחוו מציאות בלתי אפשרית – שכולם חשו כמונו, את כוחו המרפא של הטבע. ממחלקות הניהול וההובלה, אל בתי ספר שדה, ומדריכי החברה להגנת הטבע – כולנו התגייסנו למען אחינו ואחיותינו, לתמיכה ולפעילות מרגיעה ומרפאה בטבע.

"אדם-טבע-אדם" - מסעות חוסן

מסעות החוסן "אדם-טבע-אדם" ממשיכים במלא המרץ, ומגדילים את היקף ההשפעה. מסעות אדם-טבע-אדם הם מסעות חוסן לבני נוער המשלבים הרפתקה בטבע, טיולים, התנסויות ומיומנויות שטח שונות, אתגרים ובחירה... וכל זה בקבוצות קטנות עם יחס חניכה אישי. דרך השהות בטבע וההתנסות המשותפת, המסעות מחזקים חוסן אישי וחברתי ומעמיקים את ההבנה של הקשר ההדדי בין האדם לטבע – טבע שומר אדם, ואדם שומר טבע. בשנה האחרונה השתתפו למעלה מ-250 בני ובנות נוער תושבי קו העימות ועוטף ישראל במסעות בהר הנגב, מדבר יהודה, בגליל ובכרמל. פרוייקט זה מסובסד ברובו על ידי תרומות רבות מהציבור הרחב, תורמים פרטיים והפדרציה היהודית ליהודי צפון אמריקה. מלווה בהערכה ומדידה בעזרת מכון ירושלים, ותוצאותיו בין היתר: 72% מהמשתתפים מעוניינים לצאת לטבע פעם נוספת במסגרת כזו או דומה, 92% מההורים דיווחו על כך שההשתתפות במסע סייעה לילדיהם בהתמודדות עם קשיים ואתגרים במהלך היום יום, 77% מהמורים ומהמלווים החינוכיים דיווחו כי המסע סיפק לכיתתם תחושת מסוגלות וכן הפחית תחושת מתח וחרדה.

מסעות חוסן לבני נוער

בכל מסע קיים שימוש בתיעוד עצמי, כחלק מהתפקידים שהמשתתפים בוחרים טרם יציאה למסע, ובכך מתעדים רגעים פשוטים ומיוחדים, חוויות ושיחות שתוצאותיהם נערכות לכדי סרט לכיתה. בסרטים אלו ניתן להתרשם הן מהליך חינוכי המתקיים בטבע, אך גם ובעיקר מכנות לא מסוננת (unfiltered) החושפת

את עולמם הפנימי, ואת הצורך החשוב ביציאה לטבע ושהות בטבע. לנוחות המשתתפים ומשפחותיהם, אנשי חינוך וסביבה והציבור הכללי, הסרטים נמצאים בערוץ "Youtube" של החברה להגנת הטבע. אנו רואים מפעם לפעם איך תפיסת ההדדיות במערכת היחסים בין האדם לטבע, מחלחלת ומגיעה לשיח ולדיון סביב סוגיות סביבתיות רלוונטיות בין המשתתפים והמשתמשים בתהליך המדידה, בכדי לשפר ולהעמיק חוויה זו. בשנה זו אנו מכוונים להוציא עוד מאות ילדים ללב השטח והטבע הפראי, לחוות חוויה ייחודית המסייעת הן להגדלת תחושת החוסן הפנימית והן לחיבור עמוק לטבע, ותפיסת ההשפעה העצמית על מצבו של הטבע. תודות לנעמה שלם ולארד דגן על ליווי המסעות בשטח, לד"ר יעל אברהמי ממכללת אורנים על העברת ההכשרה למדריכים, ללורנס קשמיר וצוות גיוס משאבים.

מטה אשר

בשנה האחרונה נוספו לפעילותינו פרויקטים ייחודים בשיתוף פעולה עם: מועצת אזורים "מטה אשר" - יחד אנו מנסים לתת מענה מדויק לכל המערכת הבלתי פורמאלית של המעוצה, אשר מרבית מתושביה היו מפונים למעלה משנה, ובמהלך השנה האחרונה חזרו לביתם. יצאנו למעל 30 טיולים בסביבה הקרובה ואפילו באילת! ואנו ממשיכים בחשיבה משותפת לבניית מענים מדויקים לפי צרכים העולים מהשטח.

"העוגן למשפחות המילואים"

שיתוף הפעולה עם מיזם התנדבותי זה החל עוד בשנה הקודמת, ביצירת סדנאות וטיולים למשפחות המילואים, במהלך השנה ובמועדים מיוחדים. בשנה האחרונה הרחבנו את שיתוף הפעולה ויצרנו מחנה קיץ בן 5 ימים בכרמל לילדים בכיתות ה-ט, בו השתתפו 45 ילדים. בהמשך השנה יצרנו חוג נוער יעודי עבור ילדי "העוגן למשפחות המילואים", שנערך באזור הנגב, והשתתפו בו 55 ילדים מרחבי הארץ בגילאי ה-ט. פעילויות מסוג זה מספקות את הצורך הבסיסי ביציאה לטבע באופן בטוח ומאפשר, מונחה ומצמיח, שמשלב התנסויות רבות, בשאיפה לחיבור מיטבי עם הטבע, שיהווה מקום נוסף בטוח עבורם.

לב אחד

עמותת לב אחד החלה בשיתוף פעולה עמנו עוד בשנה הקודמת, עם טיולים ייחודים לגיל המצווה שכללו גם טיולי ג'יפים וגם טיולי הליכה בשטח, בסגנון מסעות אדם-טבע-אדם. לאחר שאלו נחלו הצלחה רבה, המשכנו השנה יחד איתם בהוצאת 10 מסעות שטח בני 4-3 ימים לבני נוער מעוטף ישראל, אלו הודרכו על ידי הצוותים הצעירים של בית ספר שדה עין גדי ואילת.

חוות נאות

בחודש האחרון הקמנו שיתוף פעולה עם חוות נאות, והפעלנו תכנית הפוגה ושיקום לצוותים רפואיים של סורוקה. במהלך חודש העברנו 20 קבוצות של צוותים רפואיים, פעילות חד פעמית של צמיחה וכלים למסוגלות ורווחה בטבע.

את הפעילות הדריכו מדריכי המסעות שלנו, שעברו הכשרה של טיילות התערבותית והובלת תהליכים בטבע. עם סיכום הפעילות, התבקשנו לקיים פעילות קבועה כזו פעם או פעמיים בשבוע במהלך כל 2026.

שיווק ודיגיטל

שנת 2025 סימנה קפיצת מדרגה משמעותית בפעילות תחום השיווק והדיגיטל של החברה להגנת הטבע. האגף פעל במעבר מתפעול ערוצים נפרדים למערך אינטגרטיבי מלא, המשלב תוכן, סושיאל, דיוור ו-E-COMMERCE לכדי מערכת אחת, התומכת באופן ישיר ביעדי הארגון: גיוס ושימור חברים, הגדלת הכנסות, חיזוק המותג והעמקת הקשר עם הציבור והחברים.

הישגים מרכזיים

צמיחה בגיוס חברים: גיוס של 3,960 חברים חדשים – גידול של כ-3% לעומת 2024 והמשך מגמת עלייה חדה בשנתיים האחרונות, בהשוואה למוצע רב-שנתי של כ-1,900 בלבד.

שיא בהכנסות דיגיטליות: הכנסות נטו מהאתר עמדו על כ-7.25 מיליון ש"ח – גידול של 32% לעומת 2024 ו-52% בתוך שנתיים.

העמקת הפעילות הדיגיטלית: האתר התבסס כעוגן המרכזי לפעילות התוכנית והמסחרית של הארגון, עם כ-795 אלף משתמשים וכ-3.2 מיליון צפיות. דומיננטיות בווידאו ובסושיאל: מעבר מובהק לווידאו כתשתית תוכן מרכזית, שהוביל לגידול חד בחשיפה, מעורבות והגעה לקהלים חדשים.

גיוס ושימור חברים

כ-46% מהמצטרפים החדשים הצטרפו דרך האתר – תוצאה של השקעה מתמשכת בשיפור חוויית המשתמש, קמפיינים ממוקדים ומענה למחסור בכוח אדם במוקד הטלפוני לאורך השנה. לצד זאת, נרשמה עלייה בנטישה, שנבעה בעיקר ממגבלות תפעוליות במוקד; אישוש לקראת סוף השנה היווה נקודת מפנה משמעותית, עם החזרה של כ-30% מהנוטשים.

הקשר עם החברים חוזק באמצעות פעילות רציפה תחת הקונספט "מתחברים לטבע": וובינרים חודשיים בהשתתפות אלפי חברים, דיוור בהיקף של מעל 5 מיליון הודעות עם שיעורי פתיחה גבוהים (כ-30%), ואירועי שטח חווייתיים. במקביל נרשם גידול של כ-50% במספר החברים המשתתפים בפעילויות הארגון.

אתר, תוכן ו-E-Commerce

האתר המשיך לצמוח הן בהיקף והן באיכות התנועה. חיפושי גוגל היו מקור התנועה המרכזי (44%), בין היתר בזכות תוכן איכותי ומתמשך ("ירוק עד"). בשנת 2025 הושק מגזין התוכן החדש "כל מה שקורה בטבע", המאגד מאות כתבות בתחומי הליבה של הארגון.

החנות הדיגיטלית התבססה כמנוע צמיחה מרכזי: גידול של 65% בהיקף הפעילות, 17,652 הזמנות ו-18,461 פריטים שנמכרו. מחנות הקיץ, הטיולים והנופשים הציגו גידול ניכר במספר המשתתפים ובהכנסות. קמפיינים ממומנים

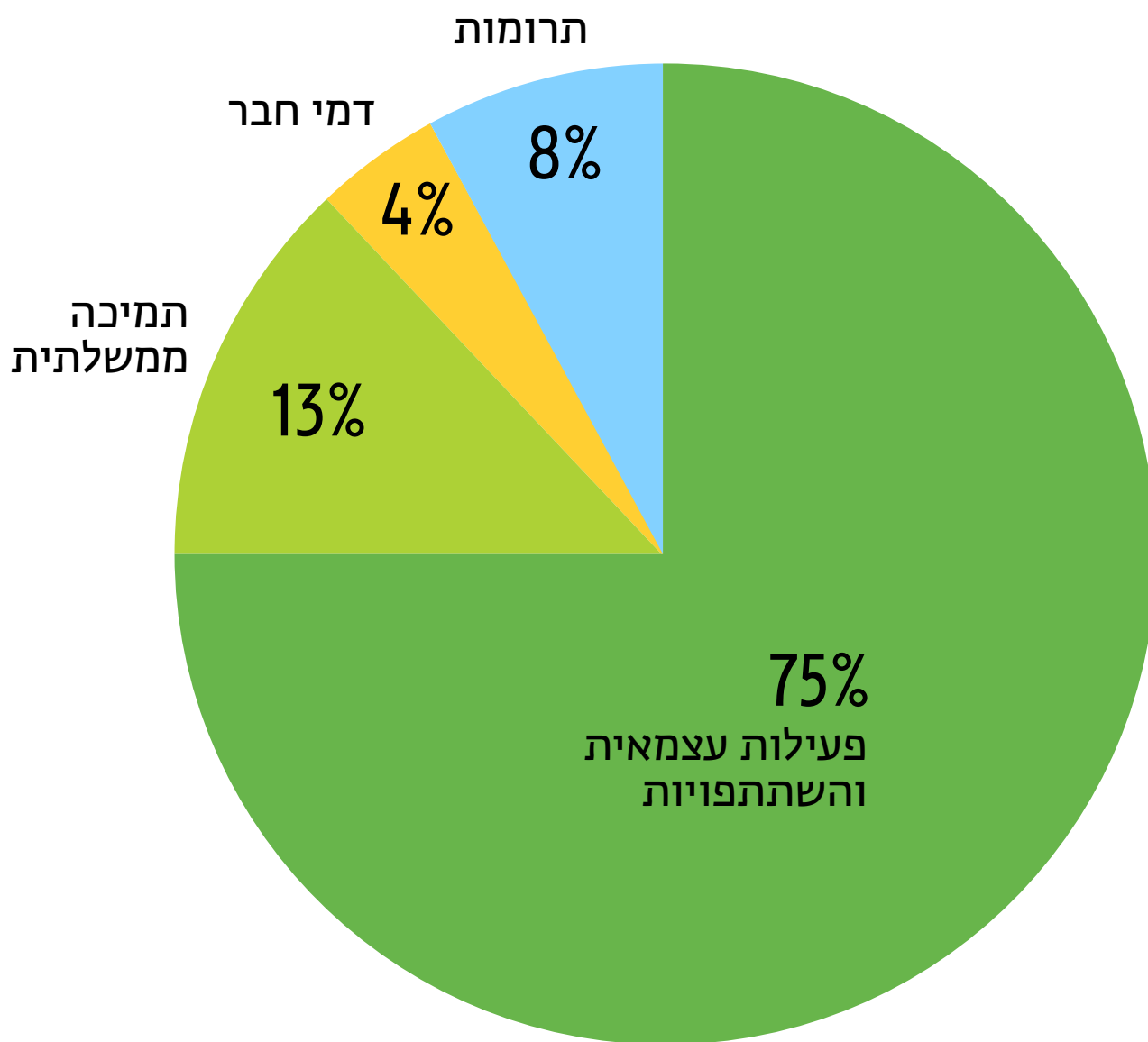
נוהלו כ-85 קמפיינים לכ-20 מוצרים ויעדים שונים – מטיולים, מחנות קיץ וחוגים ועד גיוס חברים, שנת שירות ותרומות. ההכנסות שיוחסו לקמפיינים עמדו על כ-3.45 מיליון ש"ח, לצד פעילות משמעותית במסגרת Google Grant. הקמפיינים התאפיינו ביחס עלות-תועלת גבוה וחיזקו את תשתית ה-E-Commerce של הארגון.

הפעילות ברשתות החברתיות רשמה קפיצה חדה, בעיקר בזכות וידאו, תיעוד שטח ותוכן אותנטי. פייסבוק ואינסטגרם הציגו גידול משמעותי בחשיפות, אינטראקציות ועוקבים, תוך יצירת חיבור רגשי לערכי הארגון והנגשת ידע סביבתי לקהלים חדשים וצעירים.

במקביל, הושם דגש נרחב על חיזוק שפת המותג ואחידות ויזואלית בכל הנכסים, הדיגיטליים והפיזיים. פרויקט "שירת הזמיר", בשיתוף האמן שחר אבן צור, הוא דוגמה בולטת לחיבור בין טבע, תרבות וזהות מקומית, ולמיתוג חדשני של שמירת הטבע.

שנת 2025 ביססה את אגף השיווק והדיגיטל כמנוע אסטרטגי מרכזי של החברה להגנת הטבע – כזה שמייצר הכנסות, מחזק קהילה, מרחיב חשיפה ומשלב ערכים, תוכן וטכנולוגיה לכדי השפעה רחבה ומתמשכת.

מחזור צפוי: 155 מיליון ש"ח

שומרים
על הטבע
והוא שומר
עלינו